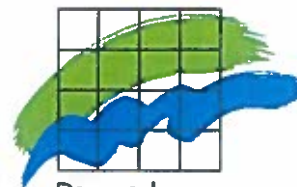

Miljøministeriet

Danmarks
Miljøundersøgelser

Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark

Faglig rapport fra DMU, nr. 58
1992

Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark

Wing Survey from the
Hunting Season 1991/92
in Denmark

Faglig rapport fra DMU, nr. 58

Ib Clausager

Afd. for Flora- og Faunaøkologi

Datablad

Titel:	Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark
Forfatter:	Ib Clausager
Afdelingsnavn:	Afdeling for Flora- og Faunaøkologi
Serietitel og nummer:	Faglig rapport fra DMU, nr. 58
Udgiver:	Miljøministeriet Danmarks Miljøundersøgelser
Udgivelsesår:	1992
Redaktion:	Jan Bertelsen
Korrektur og lay-out:	Kirsten Jensen
Tegninger:	Brian Zobbe
Teknisk assistance:	Erik Schøtz Pedersen
Bedes citeret:	Clausager, I. (1992): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1991/92 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 53 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 58.
Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.	
Frie emneord:	Vandfugle; jagtudbytte; vingeindsamling; ynglesucces; fordeling; geografisk; tidsmæssigt; alder.
Redaktionen afsluttet:	august 1992
ISBN:	87-7772-074-1
ISSN	0905-815X
Papirkvalitet:	95 gram hvidt miljøpapir
Tryk:	sort, offset
Oplag:	2.100
Sideantal:	53
Pris (incl. 25% moms, excl. forsendelse):	30,- kr.
Købes hos:	Danmarks Miljøundersøgelser Afdeling for Flora- og Faunaøkologi Grenåvej 12, Kalø 8410 Rønde Tlf. 89 20 14 00

Indhold

	Dansk resumé	5
	English summary	7
1	Indledning	9
2	Materiale og metoder	11
3	Resultater	14
3.1	Ænder	14
3.1.1	Gråand	14
3.1.2	Spidsand	17
3.1.3	Pibeand	18
3.1.4	Skeand	20
3.1.5	Krikand	22
3.1.6	Atlingand	24
3.1.7	Ederfugl	24
3.1.8	Sortand	26
3.1.9	Fløjlsand	28
3.1.10	Havlit	28
3.1.11	Hvinand	29
3.1.12	Taffeland	32
3.1.13	Bjergand	32
3.1.14	Troldand	33
3.1.15	Stor skallesluger	35
3.1.16	Toppet skallesluger	35
3.2	Blishøne	37
3.3	Gæs	37
3.3.1	Grågås	37
3.3.2	Sædgås	39
3.3.3	Kortnæbbet gås	40
3.3.4	Blisgås	40
3.3.5	Canadagås	41
3.4	Vadefugle	41
3.4.1	Dobbeltbekkasin	41
3.4.2	Enkeltbekkasin	41
3.4.3	Stor regnspe	43
3.4.4	Lille regnspe	44
3.4.5	Skovsneppe	44

3.5 Måger 46

- 3.5.1 Sølvmåge 46
- 3.5.2 Hættemåge 48
- 3.5.3 Stormmåge 49
- 3.5.4 Svartbag 51
- 3.5.5 Sildemåge 51

4 Referencer 52

Danmarks Miljøundersøgelser 53

Resumé

Fra jagtsæsonen 1991/92 indkom i alt 10.558 vinger (Tabel 1). Det var næsten 3.500 mindre end i jagtsæsonen 1990/91.

Fra ænder indsendtes 8.264 vinger fordelt med 5.213 fra *svømmeænder* og 3.051 fra *dykænder*. Fra *blishøns* indkom 179 vinger, fra *gæs* 421, fra *vadefugle* 1.075 og fra *måger* 619.

For næsten alle arter blev en tilbagegang i antal indsendte vinger registreret. Størst var nedgangen for krikand og ederfugl; de gik tilbage med henholdsvis 923 og 804 vinger. Fremgang konstateredes for sortand, havlit, toppet skallesluger, blishøne, kortnæbbet gås samt blisgås og sildemåge. Hættemågen var med en nedgang på 74% den art, der procentvis gik mest tilbage.

Faldet i antal indsendte vinger har været forårsaget af flere forhold. De væsentligste synes at have været ugunstige vejrforhold i yngletiden og indstilling af "Vingelotteri".

Både maj og juni 1991 var kølige og regnfulde måneder. Især for mågernes vedkommende betød det en meget stor dødelighed blandt de nyklækkede unger. Det kølige og regnfulde vejr syntes også at kunne være en del af forklaringen på ederfuglens dårlige yngleresultat.

Igennem flere år har der til indsamlingen været knyttet et "Vingelotteri", som indsendere af vinger automatisk deltog i. Det blev indstillet i jagtsæsonen 1991/92, desværre med det resultat, at en del jægere ophørte med at sende vinger, og det kunne spores på slutresultatet.

De enkelte arters *geografiske og tidsmæssige fordeling* samt jagtudbyttets *køns- og aldersmæssige sammensætning* gennem jagtsæsonen er beskrevet ved hjælp af kort og figurer.

Resultatet af ynglesæsonen i 1991 var for *svømmeænderne* bedre end i 1990 undtagen for krikand, der havde et yngleresultat omkring eller lidt under middel. Især pibeand og skeand havde en god ynglesæson i 1991.

Blandt *dykænderne* var ederfuglens ynglesæson i 1991 den dårligste i de 10 år, hvor der er indsamlet vinger. Også hvinanden havde en ynglesæson under middel, men ikke så dårlig som ederfuglens. For de øvrige dykænder var yngleresultatet omkring middel.

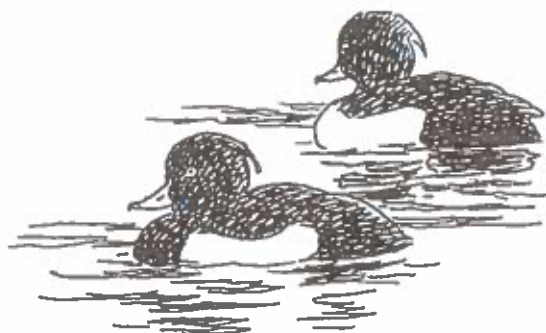
Blandt *gæssene* havde grågåsen efter aldersfordelingen blandt de indsendte vinger en ynglesæson i 1991 på samme niveau som i 1990. Kortnæbbet gås havde en nogenlunde ynglesæson. Der indkom for få vinger af de øvrige gåsearter til, at deres yngleresultater kunne vurderes.

Blandt *vadefuglene* havde dobbeltbekkasin og skovsneppe en ynglesæson i 1991 omkring eller måske lidt over middel. Stor regnspoves yngleresultat var muligvis lidt dårligere i 1991 end i de foregående år, idet andelen af gamle fugle i vingematerialet var lidt større. Enkeltbekkasinens ynglesæson kunne ikke belyses, da det endnu ikke har vist sig muligt at finde sikre kendetegn til aldersbestemmelse på grundlag af vingens udseende. Lille regnspoves ynglesæson kan heller ikke vurderes, da der kun indkom 2 vinger af denne art.

Mågernes yngleresultat i 1991 var for hættemåge, stormmåge og sølvmåge væsentlig dårligere end i de foregående år. Det skyldtes med stor sandsynlighed vejrforholdene. Svartbagens yngleresultat var efter vingernes aldersfordeling at dømme på samme niveau som i 1990.

Blishønens yngleresultat i 1991 var under middel.

Sammenfattende kan det konkluderes, at for nordligt ynglende andearter som pibeand og spidsand var ynglesæsonen i 1991 over middel. Blandt de mere sydligt ynglende ænder var yngleresultatet generelt dårligere. For ederfugl var yngleresultatet i 1991 det dårligste i de 10 år, der er indsamlet vinger. Hvinand og mågearterne havde ligeledes en dårlig ynglesæson i 1991. Skeanden havde dog en god ynglesæson. De resterende arters yngleresultat lå omkring middel.

English summary

The Danish wing survey for the hunting season 1991/92, carried out by the Department of Wildlife Ecology, Kalø, resulted in a total of 10,558 wings (Table 1). This was a decrease of almost 3,500 wings compared to the hunting season 1990/91.

Ducks were represented by 8,264 wings, with 5,213 from *dabbling ducks* and 3,051 from *diving ducks and mergansers*. From Coot were collected 179 wings, from *geese* 421, from *waders* 1,075, and from *gulls* 619.

A decrease in the number of collected wings was registered for almost all species. The largest decrease was registered for Teal and Eider, which dropped by 923 and 804 wings, respectively. An increase was registered for Common Scoter, Long-tailed Duck, Red-breasted Merganser, Coot, Pink-footed Goose, and for White-fronted Goose and Lesser black-backed Gull. Measured in per cent, the largest decrease was registered for Black-headed Gull, which dropped by 74%.

There are several reasons for the decrease in the number of collected wings, but the main ones are probably unfavourable weather conditions in the breeding season and cessation of the Wing Lottery.

In 1991 both May and June were cold and rainy, which caused a very high mortality for newly hatched young, particularly for gulls. The bad weather conditions are probably also part of the explanation for the poor breeding success of the Eider.

For a number of years the wing collection has been supplemented by a wing lottery, in which all contributing sportsmen automatically participated. The lottery was discontinued as from the hunting season 1991/92, unfortunately with the result that a number of sportsmen ceased sending wings, which had some effect on the final result.

The *geographic and temporal distribution* of each species, as well as the *composition of the bags* throughout the hunting season, are described by means of maps and figures. For each species, information on the number of wings received, divided into sex and age, is given in the left margin. For some species, also the age ratio is given (se p. 11 for code).

For *dabbling ducks* the breeding season 1991 was better than in 1990, except for Teal, which had breeding season about or slightly below average. Particularly Wigeon, Pintail and Shoveler had a good breeding season in 1991.

Among *diving ducks and mergansers* the breeding season 1991 of the Eider was the poorest in the 10 years during which wings

have been collected. The Goldeneye also had a breeding season below average, but not as poor as that of the Eider. For the remaining species of which there were enough wings to draw conclusions, the breeding season was about average.

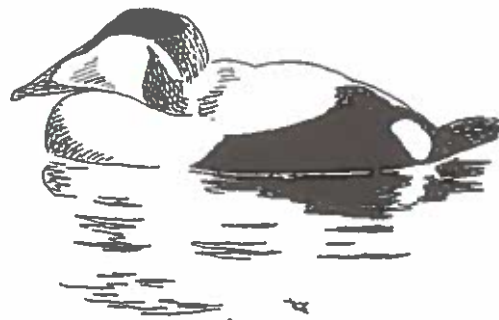
Among *geese* the breeding season 1991 of the Greylag Goose was on a level with the breeding season 1990, according to the age distribution of the collected wings. Pink-footed Goose had a reasonable breeding season. Too few wings were collected from the remaining goose species to allow an estimate of their breeding results.

Among *waders* the breeding season 1991 of Common Snipe and Woodcock was about or perhaps slightly above average. The breeding season 1991 of Curlew may have been slightly poorer, as wings from old birds made up a greater part of the collected wings than in the previous years. The breeding season of Jack Snipe could not be estimated, as it has not yet been possible to find reliable characteristics for age determination on the basis of the wing's appearance. Nor could the breeding season of Whimbrel be estimated, as only two wings were collected from this species.

The breeding season 1991 of *gulls* was considerably poorer than in the previous years for Black-headed Gull, Common Gull and Herring Gull, which was very likely due to the weather conditions. For Great black-backed Gull the age composition of the wings seems to indicate a breeding season on a level with that of 1990.

The breeding result of *Coot* in 1991 was below average.

To summarize, it may be concluded that for the duck species breeding furthest to the north, such as Wigeon and Pintail, the breeding season 1991 was above average. Among the species breeding further to the south the breeding season was generally poorer. For Eider the breeding season 1991 was the poorest in the 10 years during which wings have been collected. Goldeneye and gulls also had a poor breeding season 1991. On the other hand, the Shoveler had a good breeding season. The breeding season of the remaining species was about average.

Resumé

Den officielle vildtudbyttestatistik giver oplysning om størrelsen af det årlige jagtudbytte af de forskellige vildtarter fordelt på amter. Af praktiske årsager er flere af de jagtbare fuglearter slået sammen i grupper i statistikken. Det betyder, at den kun giver oplysning om udbyttets størrelse for disse grupper, men ikke for de enkelte arter: fugle 1.075 og fra måger 619.

Med henblik på at tilvejebringe et bedre kendskab til en række af fuglearternes jagtlige betydning begyndte Afdeling for Flora- og Faunøkologi, Kalø, i 1979 at indsamle yinger fra nedlagte vade-fugle. Resultaterne var så lovende, at indsamlingen i 1982 blev udvidet til også at omfatte vingen fra ænder. I 1984 blev gæs in-kluderet og i 1985 tillige måger og blishøns, mest tilbage.

Vingeindsamlingen omfattede i jagtsæsonen 1991/92 82 jagtbare arter, hvoraf det blisudgjorde alle dem, der var knyttet til vådom-råder og havet, den sidste (vår) skovsneppen.

Blandt de 32 arter har gråand, ederfugl, blishøne og skovsneppe selystændige rubrikker i den officielle vildtudbyttestatistik, mens de resterende 28 arter er samlet i grupperne regnfulde vejr syntes også at kunne være en del af forklaringen på ederfuglens dårlige Andre svømmeænder: spidsand, pibeand, skeand, krikand, atlingand.

I gennem flere år har der til indsamlingen været knyttet et "Vinge-Andre, dykænder, ender, sortand, fløjlsand, havlib, hvinand, taffel-indstillet i jagtsæsonen and, bjergand, troidand, stor-skallesluger, del jægere ophørte med toppet skallesluger, og det kunne spores på slutresultatet.

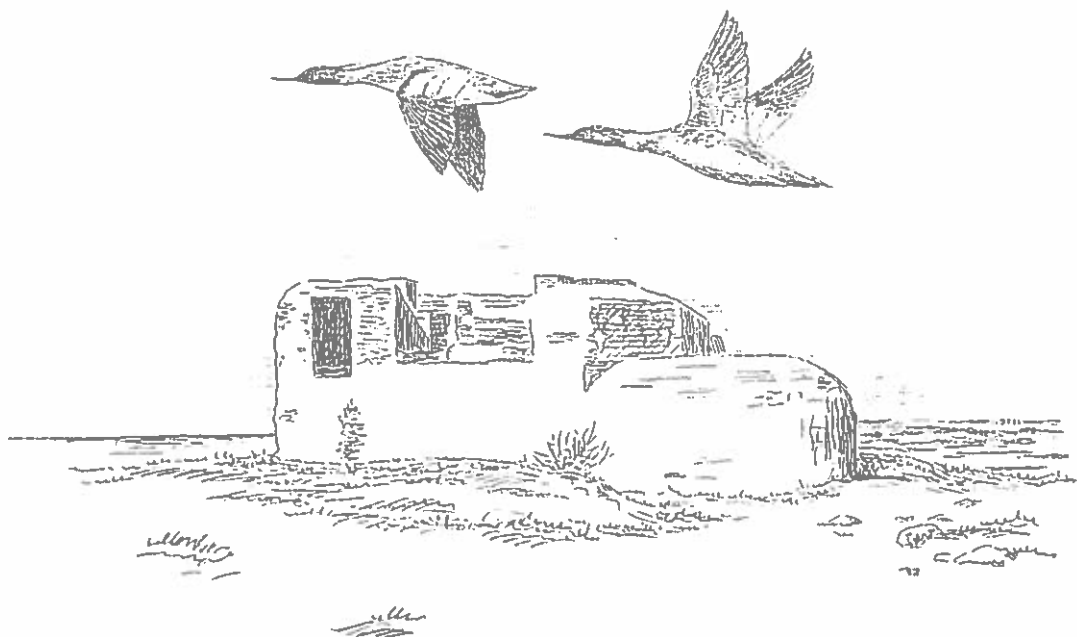
Gæs: grågås, sædgås, kortnæbbet gås, blisgås, De enkelte arters geografiske fordeling samt jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning gennem jagtsæsonen Bekkasinet ved hjælp af dobbeltbekkasin, enkeltbekkasin.

Regnspejlet: ynglesæson stor regnspejlet, lille regnspejlet bedre end i 1990 undtagen for krikand, der havde et yngleresultat Måger og eller lidt under sølvmåge, hættemåge, stormmåge, svart-en god ynglesæson i 1991, sildemåge.

Blandt dykænderne var ederfuglens ynglesæson i 1991 den dårlig-Resultaterne fra vingeindsamlingen supplerede de oplysninger om jagtudbyttet som tilvejebringes via vildtudbyttestatistikken. De enkelte arters andele af det totale antal indsendte vinger giver således oplysninger om arternes jagtlige betydning. Da vingerne er forsynet med nedlæggelsesdato og -lokalitet, fås tillige oplysning om, hvornår og hvor på landet fuglene nedlægges. Ud fra de køns- og alderskendetegn på vingerne opnås end videre infor-mationer om sammensætningen af jagtudbyttet af de forskellige arter samt om deres yngleresultat. Gåsearter til, at deres ynglere-sultater kunne vurderes.

Gennem omtale i jagtblade, i "Vildtinformation" og i årlige rapporter, der bringer resultatet af indsamlingen, bliver jægerne gjort bekendt med undersøgelsen og opfordret til at indsende vinger. For at gøre det lettere at medvirke ved indsamlingen er der fremstillet specialkuverter, som kan rekvireres gratis.

Der rettes en varm tak til alle jægere, som har bidraget med vinger. Uden deres samarbejde og interesse for undersøgelsen havde projektet ikke kunnet gennemføres.

2 Materiale og metoder

Fra jagtsæsonen 1991/92 indkom i alt 10.558 vinger (Tabel 1). Det var en tilbagegang på næsten 3.500 i forhold til året før. Godt 600 jægere medvirkede i undersøgelsen.

Faldet i antal indsendte vinger har været forårsaget af flere forhold, hvoraf de væsentligste har været ugunstige vejrforhold i yngletiden og indstilling af "Vingelotteri".

Både maj og juni 1991 var kølige og regnfulde, hvilket for især mågernes vedkommende har betydet en meget stor dødelighed blandt de nyklækkede unger. Det dårlige vejr er sikkert også en del af forklaringen på ederfuglens dårlige yngleresultat.

Igennem nogle år har der i tilknytning til indsamlingen været afholdt et "Vingelotteri", som indsendere af vinger automatisk deltog i. Det indstilledes i jagtsæsonen 1991/92, desværre med det resultat, at en del jægere ophørte med at sende vinger, og det kunne mærkes på slutresultatet.

Rapporten omfatter alle de arter, hvoraf der blev indsamlet vinger. I venstre margen er der ud for de enkelte arter angivet en række nøgletal efter følgende retningslinier:

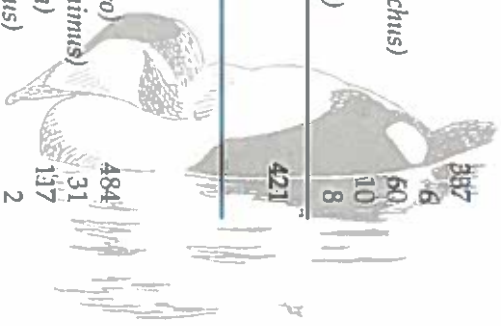
- N: Antal indsendte vinger
          Number of wings received
- A: Gamle hanner - *Adult males*
B: Gamle hunner - *Adult females*
C: Unge hanner - *Juvenile males*
D: Unge hunner - *Juvenile females*
E: Gamle fugle - *Adult birds*
F: Ungfugle - *Juvenile birds*
G: Ubestemte - *Not aged or sexed*
- R: Antal ungfugle pr. gammel hun
          Number of juveniles per adult female
- S: Antal ungfugle pr. gammel fugl
          Number of juveniles per adult bird

Yngleresultatet er vurderet på grundlag af aldersfordelingen blandt vingerne og sammenlignet med tidligere års resultater (smlg. Clausager 1987, 1988, 1989, 1990 & 1991). Den geografiske og tidsmæssige fordeling samt den køns- og aldersmæssige sammensætning af vingematerialet gennem jagtsæsonen er beskrevet bl.a. ved hjælp af kort og figurer.

Mens det for ænderne er muligt at bestemme både køn og alder på grundlag af vingernes udseende, er det for de øvrige arter (blishøne, gæs, vadefugle og måger) kun muligt at bestemme

Tabel 1. Antal indsendte vinger fra jagtseizoen 1991/92. Number of wings from the hunting season 1991/92.

Art - Species	N
Coose	
Art - Species	
Grågås	307
Sædgås	6
Kortnæbbet gås	60
Blisgås	10
Canadagås	8
Geese i alt - Total number of Geese	421
Vadefugle - Waders	
Dobbeltbekkasin	484
Enkeltebekkasin	31
Stor regnspove	137
Lille regnspove	2
Skovsneppe	441
Vadefugle i alt - Total number of Waders	1.075
Måger - Gulls	
Sølvmåge	302
Hættmåge	83
Stormmåge	166
Svartbag	60
Sildemåge	8
Måger i alt - Total number of Gulls	619
Alle arter i alt - Total number of all species	10.558

have been collected. The Goldeneye also had a breeding season below average, but not as poor as that of the Eider. For the remaining species of which there were enough wings to draw conclusions, the breeding season was about average.

Among waders the breeding season 1991 of Common Snipe and Curlew was about average. The Old birds made up a part of the collected birds in the previous year and it has not yet been possible to find any characteristics for age determination on the basis of the wing's appearance. Nor could the breeding season of Whimbrel be estimated, as only two wings were collected from this species.

The breeding result of Gulls in 1991 was below average. The species included the Herring Gull and Herring Gull, which was very likely due to the weather conditions. For Great black-backed Gull the age composition of the wings seems to indicate a breeding season on a level with that of 1990.

Svømmeeænder i alt	5.213
Total number of Dabbling Ducks	
Dykeænder - Diving Ducks	
Ederfugl	1.546
Sorand	367
Flojsand	55
Flavilt	479
Hvinand	362
Taffeland	68
Bjergand	53
Troldand	222
Stor Skallesluger	31
Toppet Skallesluger	168
Dykeænder & skalleslugere i alt	3.051
Total number of Diving Ducks and Mergansers	
Blisløne	179

alderen. Som følge heraf vurderes årets yngleresultat for ænderne på basis af antal ungfugle pr. gammel hun, og for de øvrige på grundlag af ungfugle pr. gammel fugl.

De anførte værdier for antal ungfugle pr. gammel hun/fugl kan ikke tages som et direkte udtryk for yngleresultatet, men skal opfattes som et indeks-tal. Det skyldes, at ungfugle er lettere at nedlægge end gamle fugle, og derfor vil jagtudbyttet indeholde en forholdsvis større andel af ungfugle, end der rent faktisk har været i bestanden. Sammenligning af de enkelte års indeks-tal giver oplysning om, hvordan ynglesæsonen har været i forhold til tidligere år.

3 Resultater

3.1 Ænder - Ducks

Der indkom i alt 8.264 andevinger, hvilket var 2.561 færre end i foregående jagtsæson. Tilbagegangen skete især for krikand og ederfugl, hvoraf der indsendtes henholdsvis 923 og 804 færre vinger. Blandt de øvrige arter registreredes tilbagegange i antal indsendte vinger bortset fra sortand, havlit og toppet skallesluger, der gik frem med henholdsvis 147, 75 og 63 vinger.

Da både efteråret 1991 og vinteren 1991/92 var usædvanligt milde, medførte det, at flere af de arter, der passerer Danmark på træk til vinterkvartererne længere mod syd og sydvest, blev i landet længere tid end sædvanligt. Således blev der ved de landsdækkende optællinger, Afdeling for Flora- og Faunaøkologi foretog i januar-februar 1992, registreret over 30.000 pibeænder, 3.000 - 4.000 af både spidsand og krikand samt mindre antal af skeænder i de danske farvande.

Den milde vinter uden isforekomster bevirkede, at en art som stor skallesluger kun optrådte i begrænset antal i de danske farvande.

Blandt svømmeænderne var ynglesæsonen i 1991 bedre end i 1990 for alle arter undtagen krikand, der havde et yngleresultat omkring eller lidt under middel. Især pibeand og skeand havde i 1991 en god ynglesæson.

Blandt dykænderne havde ederfugl en ynglesæson, der var den dårligste i de 10 år, hvor der er indsamlet vinger. Også hvinand havde en ynglesæson under middel. De resterende dykandearters ynglesæson i 1991 lå omkring middel.

3.1.1. Gråand (*Anas platyrhynchos*) Mallard

N : 1,826

A : 331

B : 141

C : 652

D : 701

F :

G : 1

R : 9,6

Antallet af indsendte gråandevinger gik tilbage med 449 i forhold til jagtsæsonen i 1990.

Jagtudbyttet af gråænder består dels af vilde fugle, dels af opdrættede. Da det ikke er muligt ud fra vingerne at se forskel, medfører det, at nogle af de indsendte vinger stammer fra udsatte ænder. Umiddelbart kunne det tænkes, at vinger fra sådanne ville resultere i misvisende resultater, men der er ikke noget, der tyder på, at dette er tilfældet, da store antal vinger fra samme lokalitet og samme dag ikke forekommer i materialet. Det må derfor antages, at andelen af udsatte fugle, der indgår i vingematerialet er af nogenlunde samme størrelse fra det ene år til det andet. Forskelle i bl.a. antal ungfugle pr. gammel hun vil derfor afspejle de faktiske forskelle i ynglesuccesen i de enkelte år i den vildtlevende bestand.

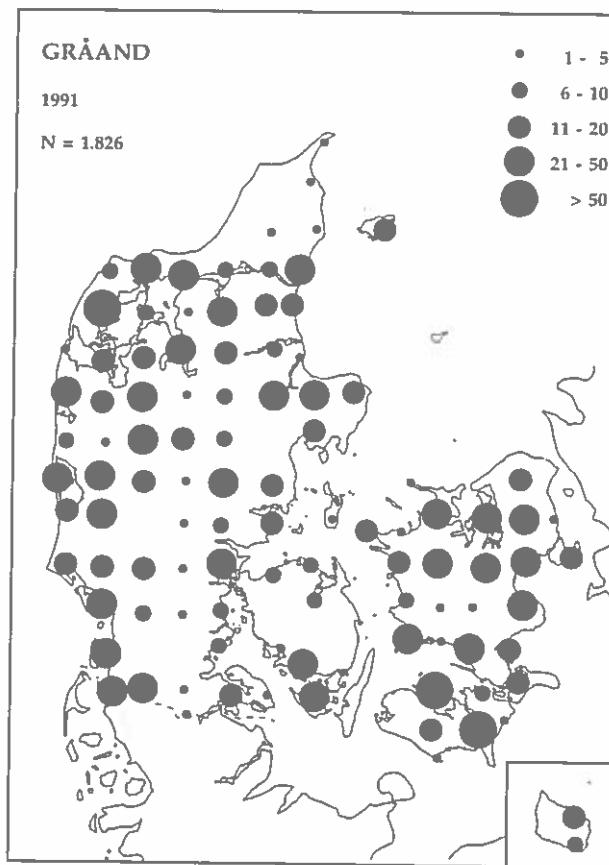
Til trods for at antallet af gråandevinger gik tilbage, var antallet af ungfugle pr. gammel hun (9,6) højere end året før (7,4). Ynglesæsonen i 1991 har ud fra aldersfordelingen af de tidligere års indsamlinger at dømme ligget lidt over middel.

Den geografiske fordeling viser, at vingerne kom fra hele landet, dog var store dele af Vendsyssel, Sønderjylland og Fyn dårligt repræsenteret. Og fra Langeland indkom slet ingen gråandevinger (Fig. 1).

En del vinger stammede fra indlandslokaliteter, hvilket måske kan tilskrives en større andel af udsatte fugle disse steder, men måske også, at gråanden mere end de andre svømmeænder raster inde i landet under efterårstrækket.

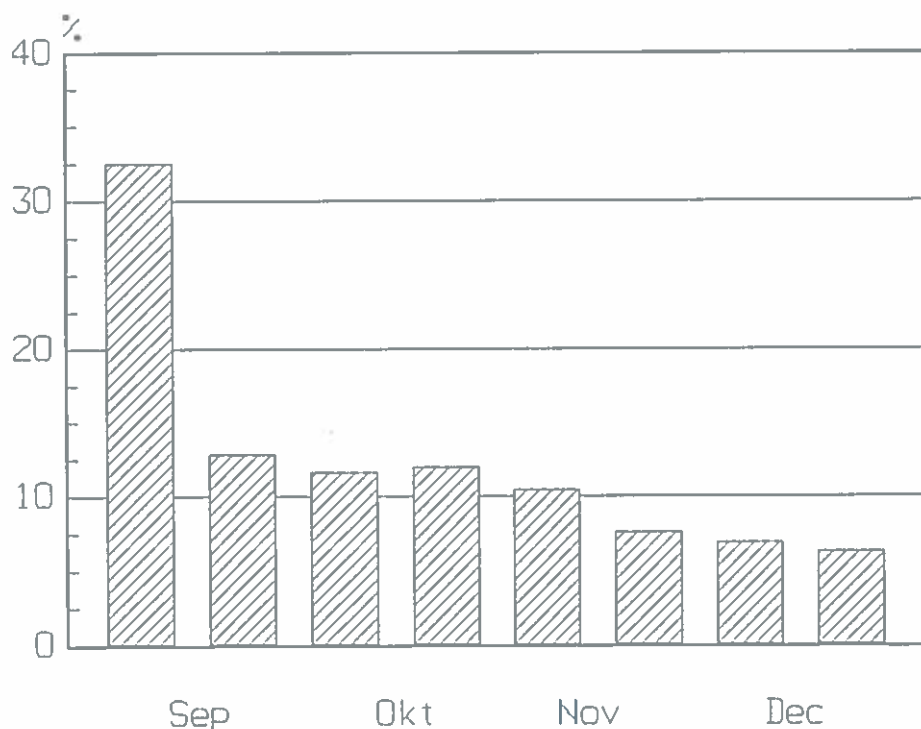
Den tidsmæssige fordeling viser, at 33% af gråenderne blev nedlagt i første halvdel af september; derefter faldt udbyttet til godt 10% pr. halve måned indtil midt november. I sidste halvdel af november og i december faldt udbyttet yderligere (Fig. 2).

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning viser en varierende andel af såvel gamle hanner som gamle hunner gennem hele jagtsæsonen. Andelen af gamle hanner var størst i sidste

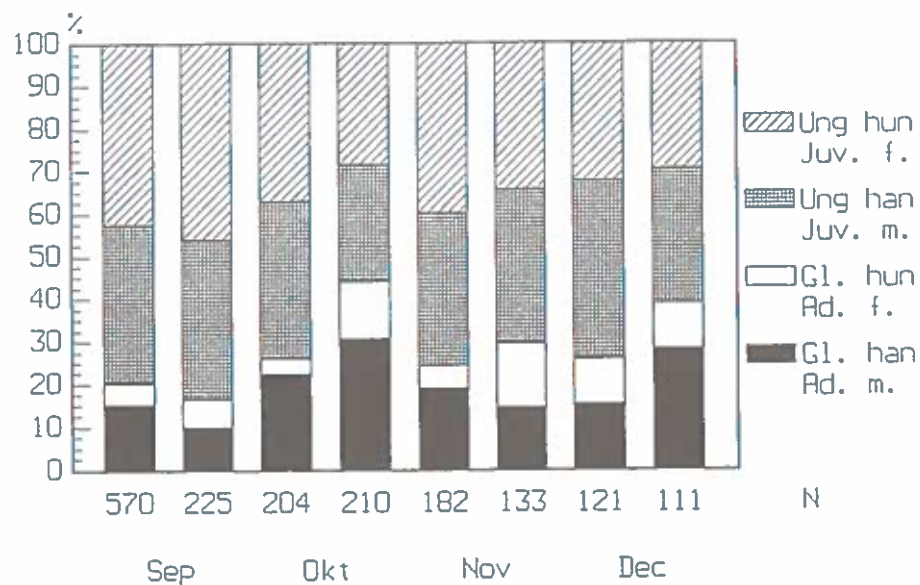
Figur 1. Geografisk fordeling af 1.826 vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
The geographical distribution of 1,826 wings from Mallards bagged during the hunting season 1991.

halvdel af oktober og i sidste halvdel af december, mens der var flest gamle hunner i sidste halvdel af både oktober og november. Ungfuglenes andel var størst i begyndelsen af jagtsæsonen, men varierede i øvrigt fra periode til periode (Fig. 3).

Figur 2. Tidsmæssig fordeling af vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The temporal distribution of wings from Mallards bagged during the hunting season 1991.

Figur 3. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af gråand gennem jagtsæsonen 1991.

The composition of the Mallard bag during the hunting season 1991.

3.1.2 Spidsand (*Anas acuta*) Pintail

N : 175

A : 26

B : 12

C : 71

D : 66

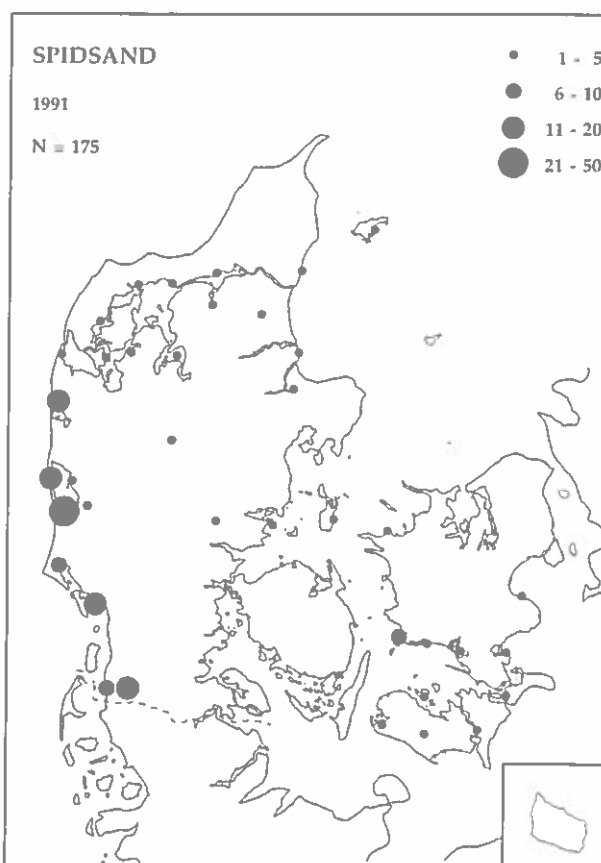
R : 11,4

Antallet af indsendte spidsandevinger faldt med 95 i forhold til året før til trods for, at aldersfordelingen i 1991 var næsten som i det foregående år, hvor der var 13,1 ungfugle pr. gammel hun. Ynglesæsonen i 1991 synes, på grundlag de indsendte vingers aldersfordeling, at have været god og over gennemsnittet af de foregående år.

Spidsænderne blev især nedlagt de vestjyske fjorde og i Vadehavsområdet (Fig. 4).

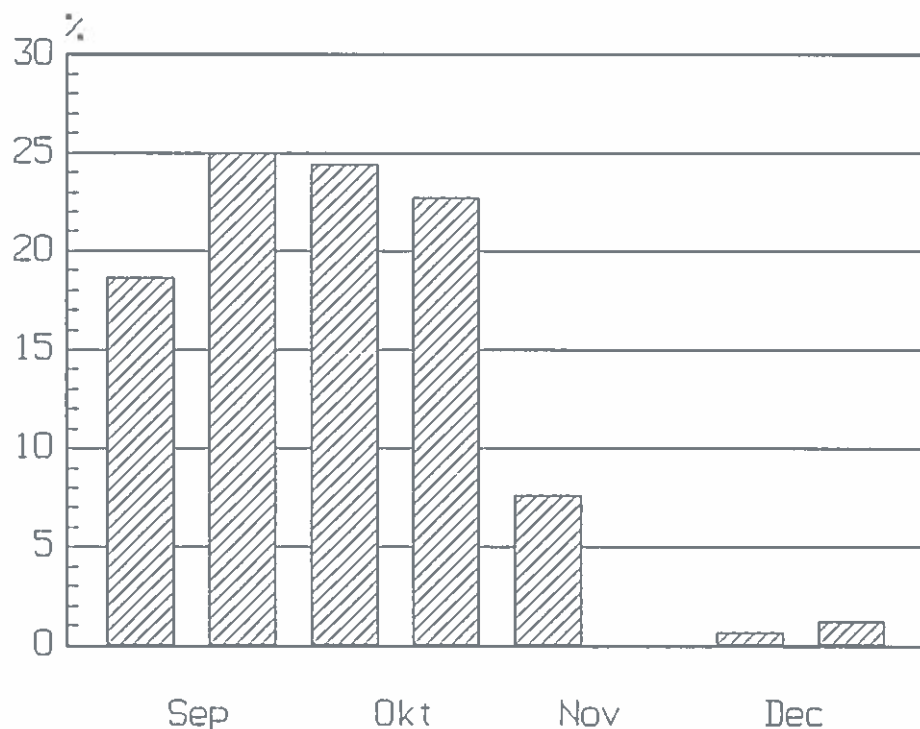
Den tidsmæssige fordeling viser, at godt 90% af de indsendte spidsandevinger stammede fra fugle, der var nedlagt i september og oktober. Efter midten af november er der næsten ikke nedlagt spidsænder (Fig. 5).

Køns- og alderssammensætningen af jagtudbyttet afspejlede en meget stor dominans af ungfugle gennem hele jagtsæsonen.

Figur 4. Geografisk fordeling af 175 vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The geographical distribution of 175 wings from Pintails bagged during the hunting season 1991.

Figur 5. Tidsmæssig fordeling af vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The temporal distribution of wings from Pintails bagged during the hunting season 1991.

3.1.3 Pibeand (*Anas penelope*) Wigeon

N : 1.255

A : 150

B : 97

C : 512

D : 496

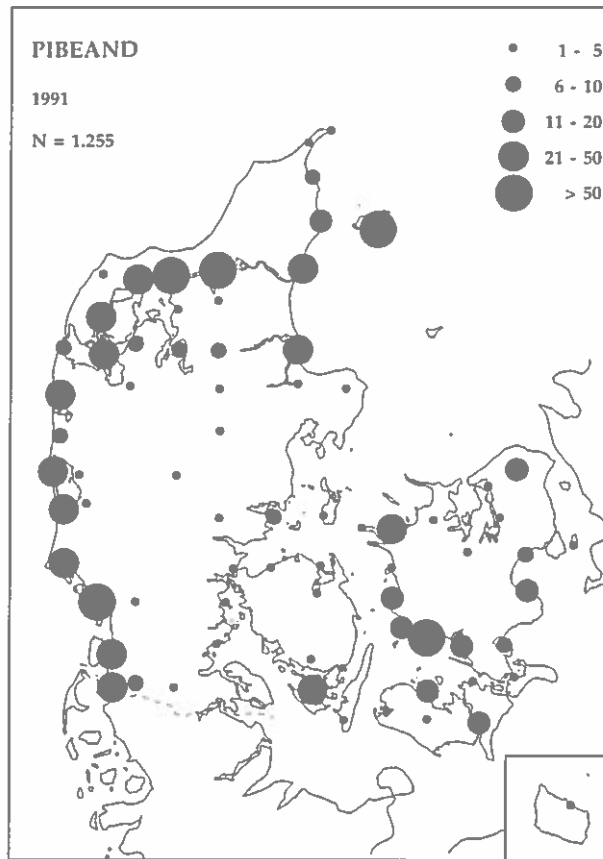
R : 10,4

Antallet af indsendte pibeandevinger fra jagtsæsonen i 1991 var 137 mindre end i 1990, selv om andelen af ungfugle var større i 1991. Der var således 10,4 ungfugle pr. gammel hun i 1991 mod 7,4 året før. De 10,4 ungfugle er større end gennemsnittet af de foregående 9 års resultater, og tyder således på en ynglesæson noget over middel.

Den geografiske fordeling viser, at pibeænderne for hovedpartens vedkommende blev nedlagt i Vadehavsområdet, de vestjyske fjorde, Limfjorden, Vest- og Sydsjælland samt på Læsø (Fig. 6).

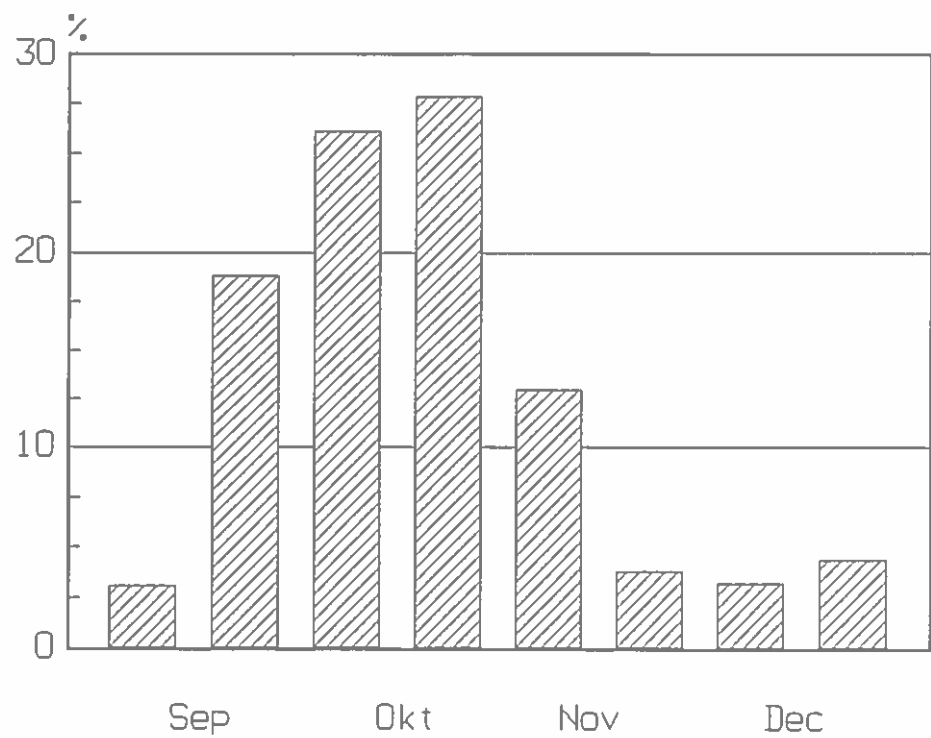
Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at kun få pibeænder blev nedlagt i første halvdel af september; derefter voksede antallet, og kulminerede i sidste halvdel af oktober (Fig. 7). Endnu i første halvdel af november blev der nedlagt en del pibeænder, men herefter faldt udbyttet meget til trods for, at der i både Limfjorden, de vestjyske fjorde og Vadehavet fortsat opholdt sig store flokke af pibeænder.

De gamle hanner og hunner udgjorde 32% af jagtudbyttet i september; derefter faldt andelen til 10-20%. I sidste halvdel af de-

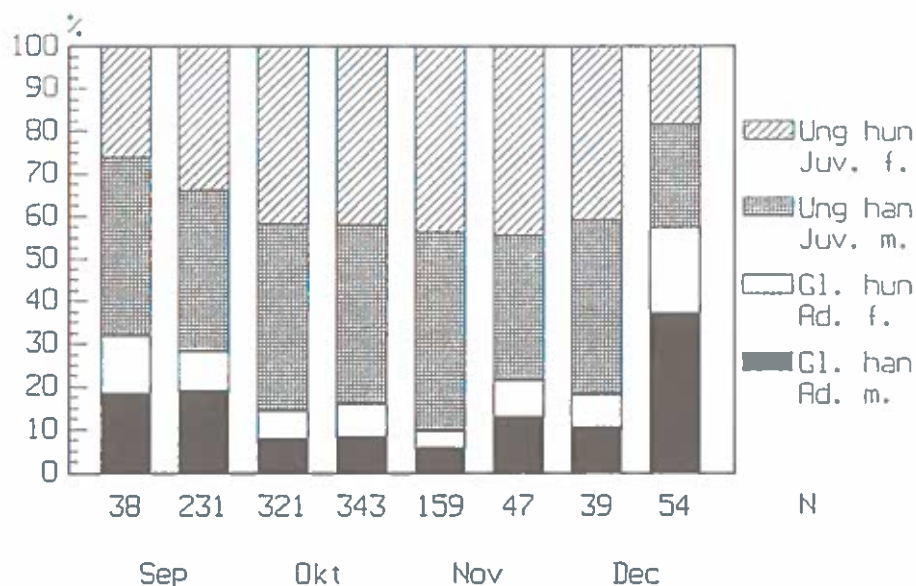
Figur 6. Geografisk fordeling af 1.255 vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The geographical distribution of 1,255 wings from Wigeons bagged during the hunting season 1991.

Figur 7. Tidsmæssig fordeling af vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The temporal distribution of wings from Wigeons bagged during the hunting season 1991.

Figur 8. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af pibeand gennem jagtsæsonen 1991.

The composition of the Wigeon bag during the hunting season 1991.

cember steg de gamle fugles andel til knap 60% (Fig. 8). For hele jagtsæsonen udgjorde de gamle hanner knap 12% af jagtudbyttet og de gamle hunner 8%.

3.1.4 Skeand (*Anas clypeata*) Shoveler

N : 104

A : 8

B : 2

C : 46

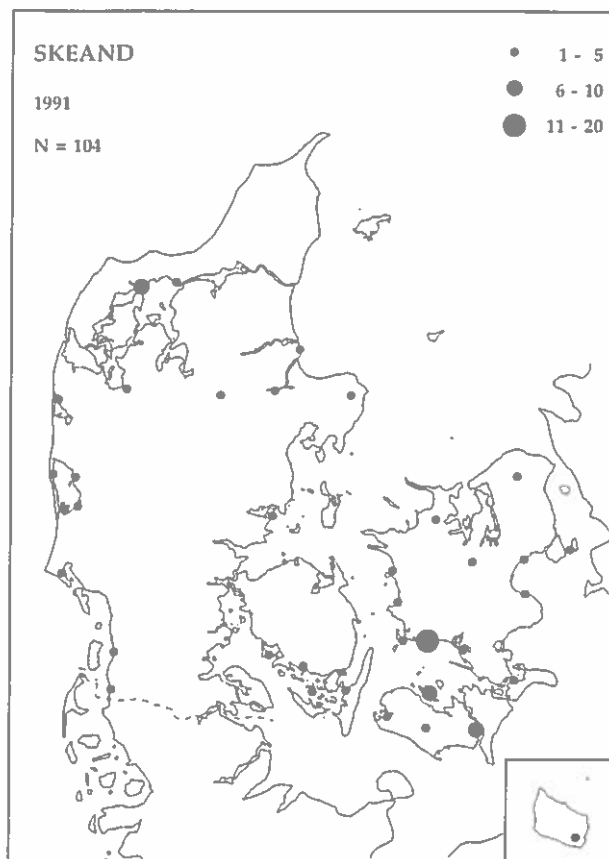
D : 48

R : 47,0

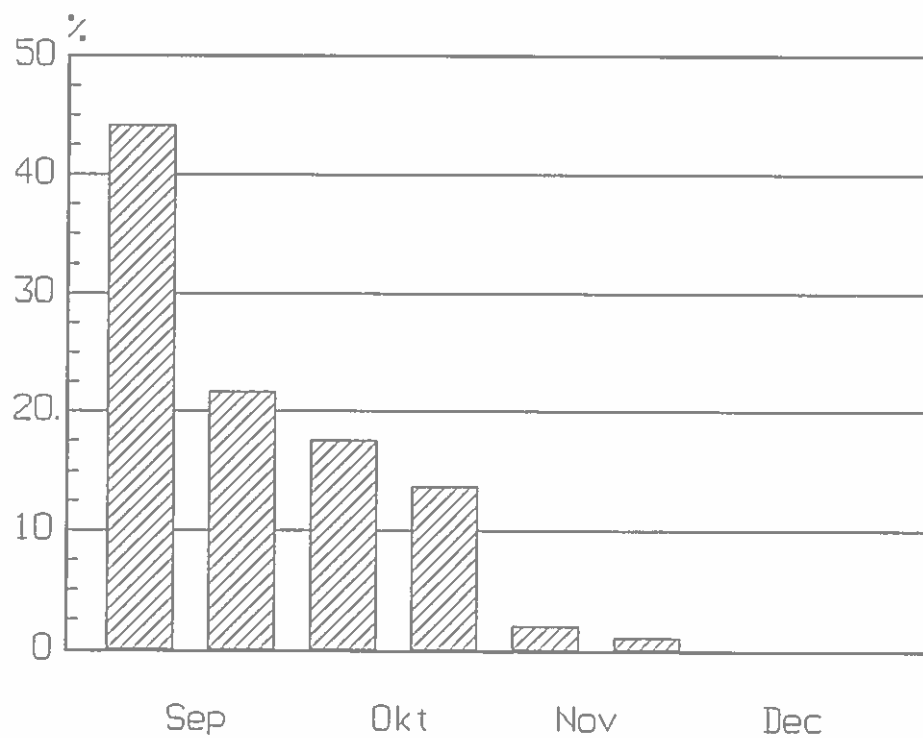
Skeanden hører til blandt de mere fåtallige jagtbare andearter, og der indkom 104 vinger, hvilket var 31 færre end året før. Aldersfordelingen blandt de indkomne vinger var så skæv (47 ungfugle pr. gammel hun), at resultatet kun kan anvendes som indikation for, at ynglesæsonen i 1991 har været god.

De fleste vinger blev indsendt fra Sydsjælland og Lolland-Falster (Fig. 9). Det stemmer overens med skeandens sydøstlige udbredelse i Danmark.

Skeanden forlader tidligt Danmark for at trække til vinterkvartererne i det sydvestlige Europa og Nordafrika. Dette afspejledes også af den tidsmæssige fordeling, der viste, at 45% af vingerne stammede fra første halvdel af september (Fig. 10). Derefter faldt andelen kraftigt, og efter udgangen af oktober blev der kun indsendt ganske få vinger.

*Figur 9. Geografisk fordeling af 104 vinger fra skeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
The geographical distribution of 104 wings from Shovelers bagged during the hunting season 1991*

*Figur 10. Tidsmæssig fordeling af vinger fra skeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
The temporal distribution of wings from Shovelers bagged during the hunting season 1991.*

3.1.5 Krikand (*Anas crecca*) Teal

N : 1.844

A : 257

B : 180

C : 741

D : 665

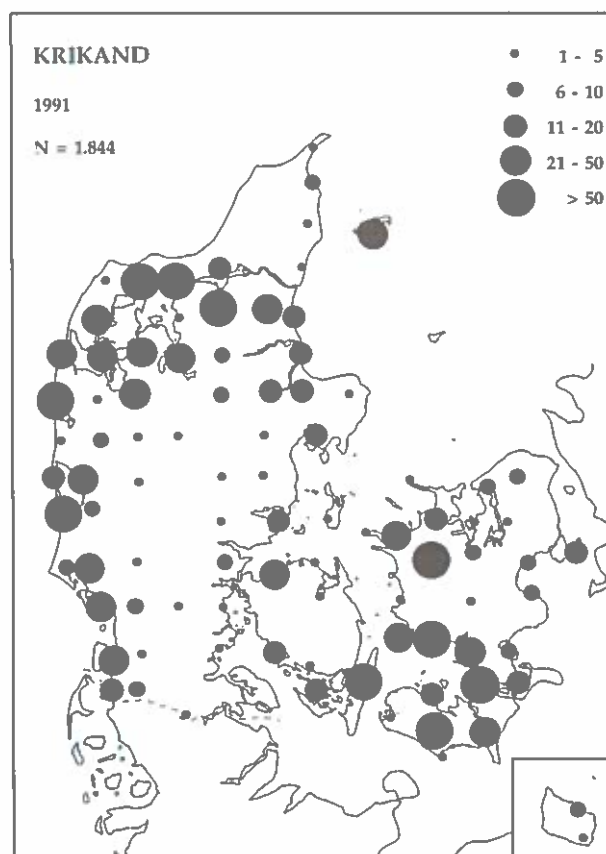
G : 1

R : 7,8

I jagtsæsonen 1991 indsendtes 923 færre vinger end i den foregående sæson. Antallet af ungfugle pr. gammel hun lå på næsten samme niveau i både 1990 og 1991 (henholdsvis 8,4 og 7,8), hvilket svarer til gennemsnittet for de 10 år, hvor der er indsamlet vinger.

De fleste vinger kom fra Limfjordsegnene, de vestjyske fjorde, Vadehavsområdet, Vest- og Sydsjælland, Lolland-Falster og Langeland. Kun få krikandevinger blev indsendt fra Vendsyssel, Midt- og Østjylland syd for Randers-Holstebro, store dele af Fyn samt Midt- og Nordsjælland (Fig. 11).

Den tidsmæssige fordeling afspejler, at krikandetrækket var i fuld gang ved jagtens begyndelse 1. september. Næsten 40% af vingerne indkom fra første halvdel af september; derefter halveredes udbyttet. Efter midten af november blev der kun nedlagt få krikænder (Fig. 12).

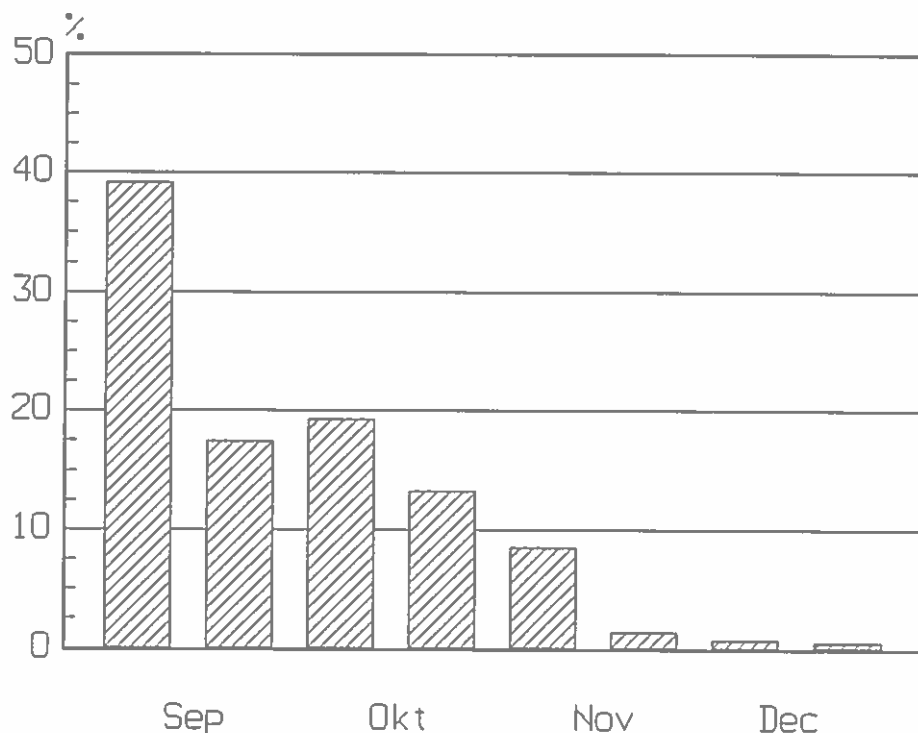

Figur 11. Geografisk fordeling af 1.844 vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

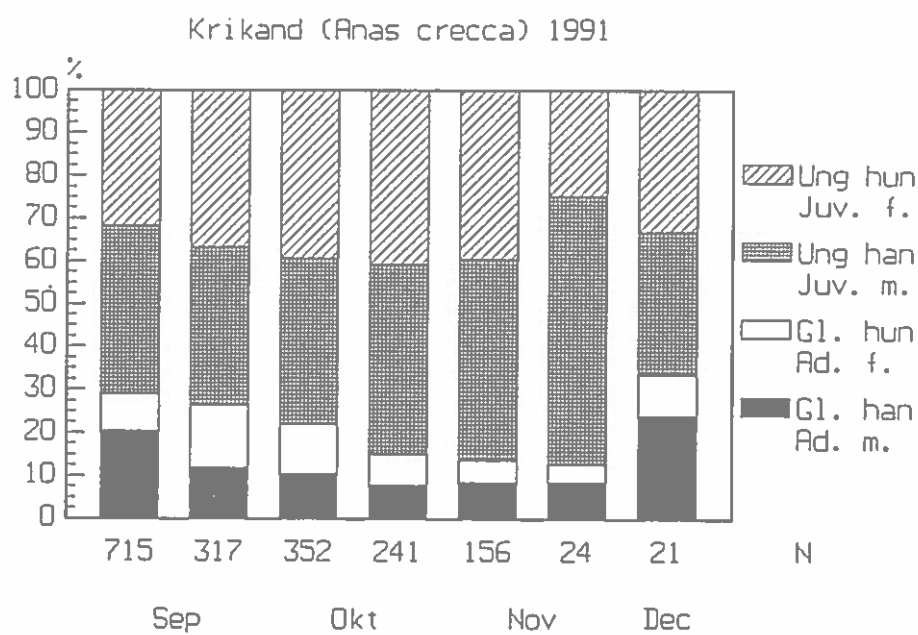
The geographical distribution of 1,844 wings from Teals bagged during the hunting season 1991.

Ungfuglene dominerede fuldstændigt udbyttet gennem hele jagtsæsonen (Fig. 13). Flest gamle hanner og hunner forekom i jagtsæsonens første halvanden måned, og færrest i november.

Figur 12. Tidsmæssig fordeling af vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
The temporal distribution of wings from Teals bagged during the hunting season 1991.

Figur 13. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af krikand gennem jagtsæsonen 1991.
The composition of the Teal bag during the hunting season 1991.

I december forekom forholdsmeæssigt flere gamle hanner, men fordelingen er baseret på meget få vinger, hvorfor tilfældigheder kan have spillet ind. Køns- og alderssammensætningen i 1991 lignede meget den, der blev registreret de to foregående år.

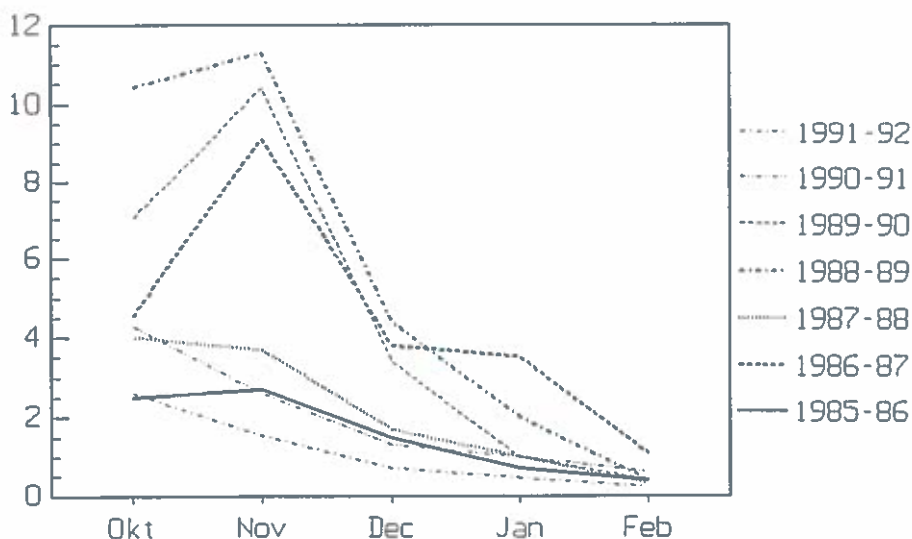
3.1.6 Atlingand (*Anas querquedula*) Garganey

N :	9	Atlinganden er på grund af dens fåtallighed og tidlige borttræk om efteråret uden jagtlig betydning i Danmark. Dette kom også i 1991 klart til udtryk i antallet af indsendte vinger; kun 9 indkom mod 11 året før. De 8 stammede fra unge hunner.
C :	1	
D :	8	

3.1.7 Ederfugl (*Somateria mollissima*) Eider

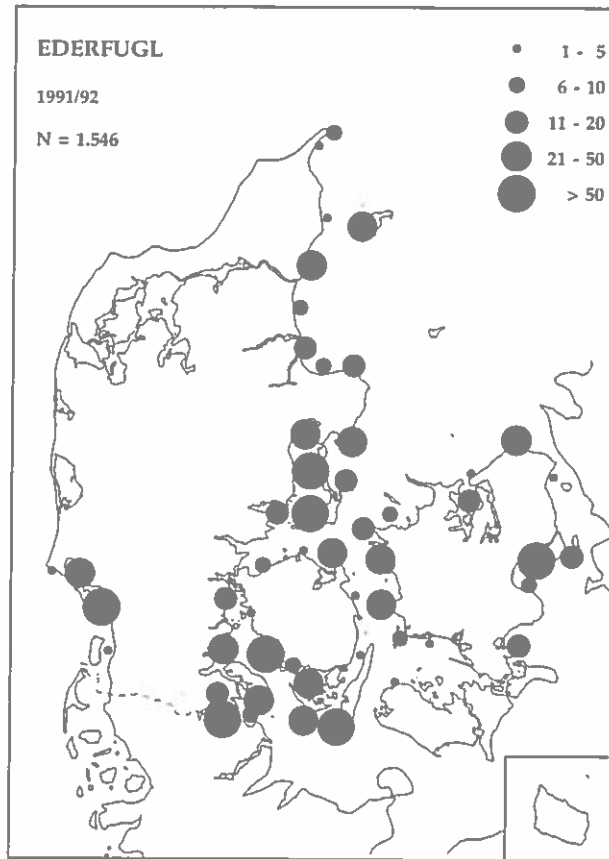
N :	1.546	Antallet af indsendte vinger fra ederfugle faldt i forhold til den foregående jagtsæson med 804 til 1.546. Tilbagegangen var i overvejende grad forårsaget af, at yngleresultatet i 1991 var det dårligste i de 10 år, der har været indsamlet vinger (Fig. 14).
A :	740	
B :	459	
C :	237	
D :	110	
R :	0,8	Den geografiske fordeling viser, at ederfuglene blev nedlagt i de indre danske farvande og i Vadehavet. De fleste vinger kom fra det Sydfynske Øhav, den vestligste del af Østersøen, det sydlige Kattegat og Køge Bugt. Fra Bornholm indsendtes ingen ederfuglevinger (Fig. 15).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at næsten 40% af ederfuglene blev nedlagt i februar. Færrest vinger kom der fra første halvdel af november (Fig. 16). Ikke kun vejrforholdene og dag-

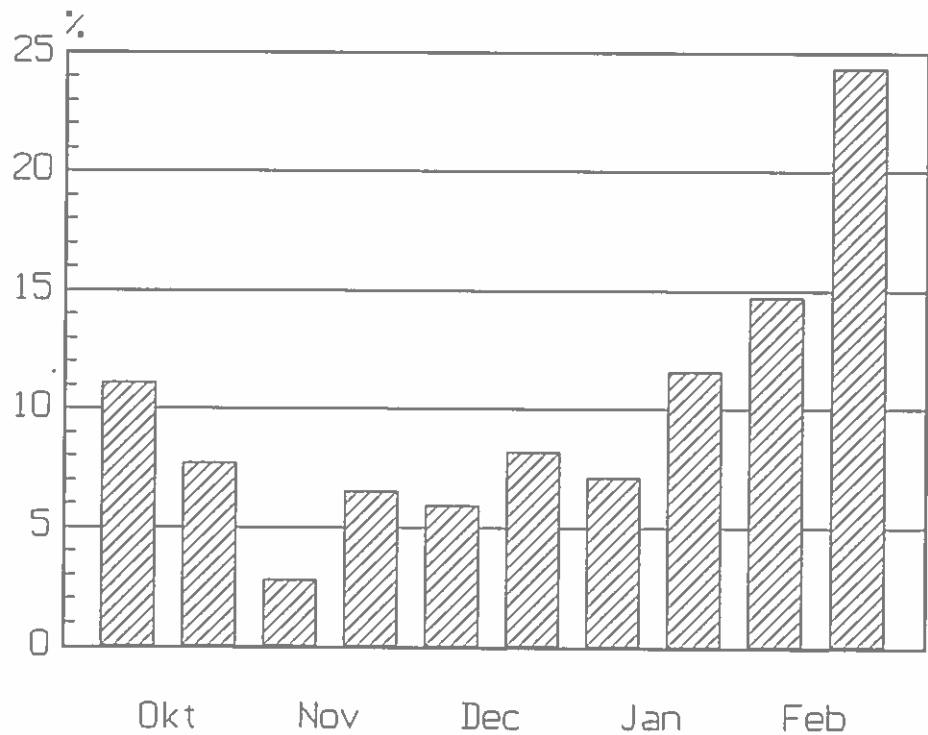

Figur 14. Antal unge ederfugle pr. gammel hun i jagtudbyttet fra sæsonerne 1985/86 - 1991/92.

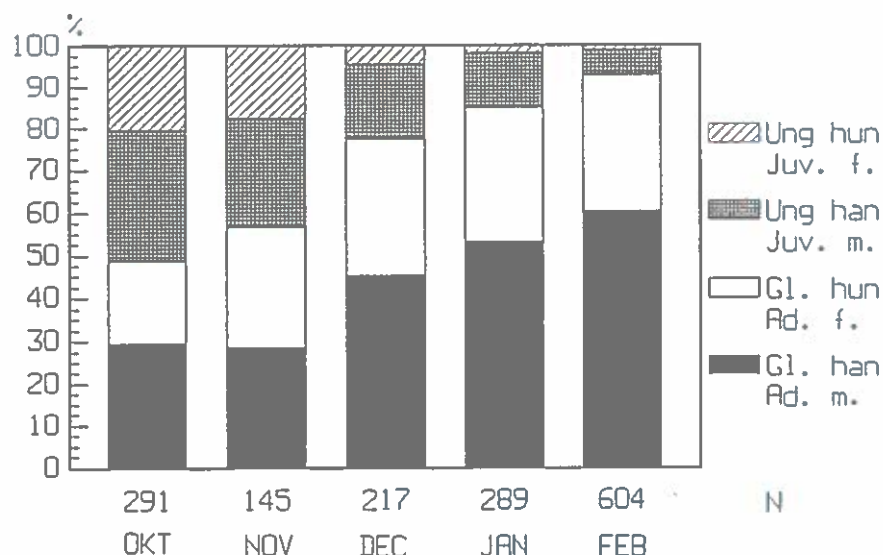
The number of juvenile Eiders per adult female in the bag from the seasons 1985/86 - 1991/92.

Figur 15. Geografisk fordeling af 1.546 vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 1,546 wings from Eiders bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 16. Tidsmæssig fordeling af vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The temporal distribution of wings from Eiders bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 17. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af ederfugl gennem jagtsæsonen 1991/92.

The composition of the Eider bag during the hunting season 1991/92.

længden indvirker på den tidsmæssige fordeling, men også jagtmetoder og jagttraditioner spiller en rolle for, hvornår ederfuglejagt drives.

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige fordeling viser, at gamle hanner i oktober og november udgjorde knap 30% af udbyttet; i de følgende måneder steg deres andel gradvist og nåede i februar op på 60% (Fig. 17). De gamle hunners andel steg fra 20% i oktober til 33% i februar, mens ungfuglenes andel faldt fra 51% i oktober til 7% i februar. Den store andel af gamle fugle i slutningen af jagtsæsonen er også registreret i de foregående år, men på grund af den dårlige ynglesæson var andelen af gamle fugle gennem hele jagtsæsonen større end i de foregående år.

3.1.8 Sortand (*Melanitta nigra*) Common Scoter

N : 367

A : 185

B : 105

C : 31

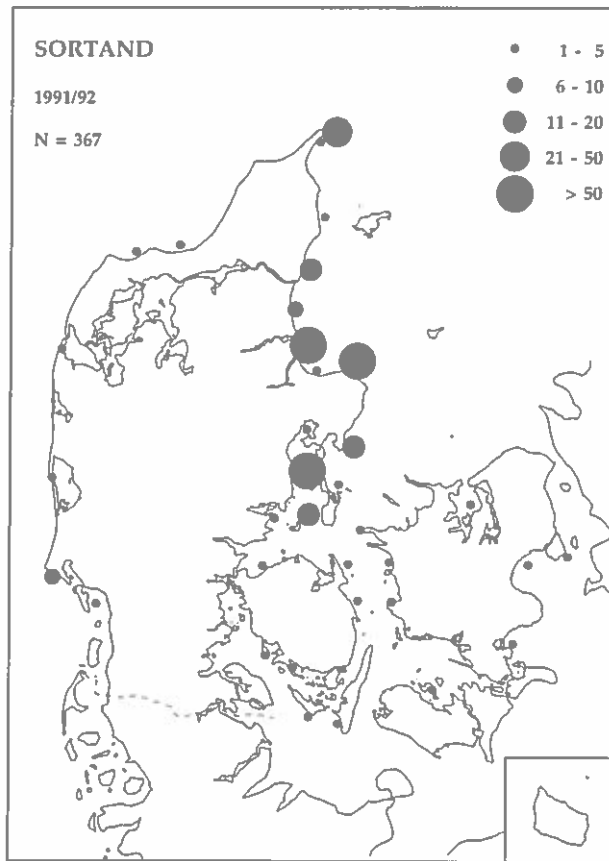
D : 46

R : 0,7

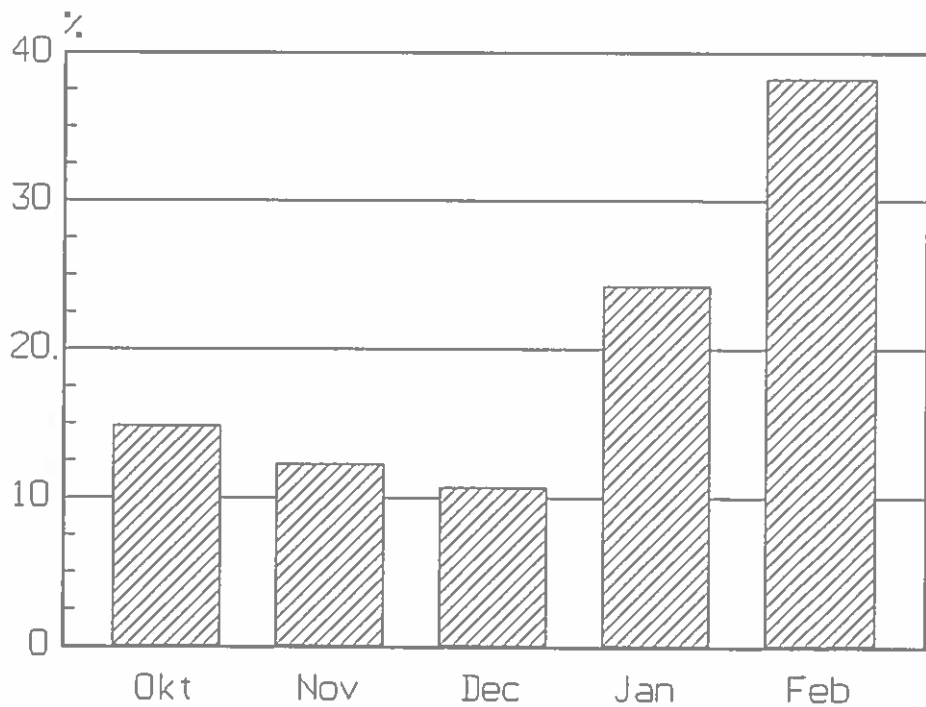
Sortand var en af de arter, hvoraf der blev indsendt flere vinger i 1991/92 end året før. Antallet steg med 147 til 367. Aldersfordelingen i vingematerialet med 0,7 ungfugle pr. gammel hun ligger på samme niveau som i foregående sæson og tyder på en ikke særlig god ynglesæson i 1991 for sortanden.

Den geografiske fordeling viser, at de fleste sortænder blev nedlagt ud for den østjyske kyst fra Skagen i nord til Horsens fjord i syd. Fra de øvrige farvande indkom kun ganske få vinger (Fig. 18).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at de fleste vinger stammede fra februar (38%) og de færreste (11%) fra december (Fig. 19).

Figur 18. Geografisk fordeling af 367 vinger fra sortænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 367 wings from Common Scoters bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 19. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sortænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The temporal distribution of wings from Common Scoters bagged during the hunting season 1991/92.

De gamle hanner dominerede jagtudbyttet gennem hele sæsonen; i januar og februar forekom derforuden mange gamle hunner (Fig. 20).

3.1.9 Fløjlsand (*Melanitta fusca*) Velvet Scoter

N : 55
A : 26
B : 5
C : 16
D : 8
R : 4,8

Fløjlsanden spiller i jagtlig henseende en underordnet rolle. Der indkommer årligt kun et mindre antal vinger af denne art; for 1991/92 sæsonen 55 vinger, hvilket var 11 færre end året før. Det beskedne antal giver ikke mulighed for at vurdere årets yngleresultat.

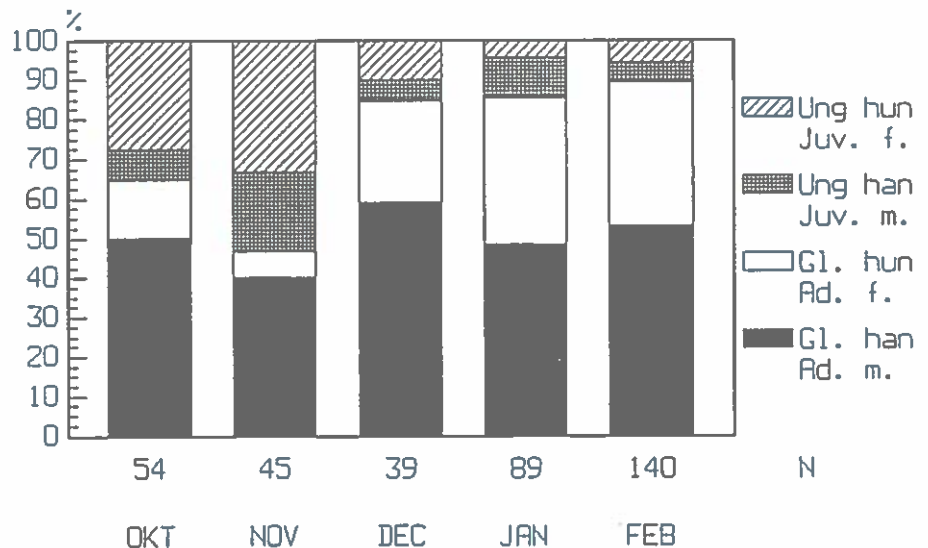
Langt den overvejende del af de indsendte vinger kom fra fløjlsænder nedlagt i det sydvestlige Kattegat.

To tredjedele af fløjlsænderne blev nedlagt i de sidste halvanden måned af jagtsæsonen, og knap halvdelen af de indsendte vinger stammede fra gamle hanner.

3.1.10 Havlit (*Clangula hyemalis*) Long-tailed Duck

N : 179
A : 92
B : 37
C : 29
D : 21
R : 1,4

Antallet af indsendte vinger fra havlitter steg med 75 i forhold til jagtsæsonen 1990/91. Aldersfordelingen antyder en nogenlunde ynglesæson, men da vurderingen bygger på et lille antal vinger, må den tages med forbehold.

Figur 20. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af sortand gennem jagtsæsonen 1991/92.
The composition of the Common Scoter bag during the hunting season 1991/92.

Langt den overvejende del af de indkomne vinger var fra fugle, der blev skudt i de sydøstdanske farvande (Fig. 21).

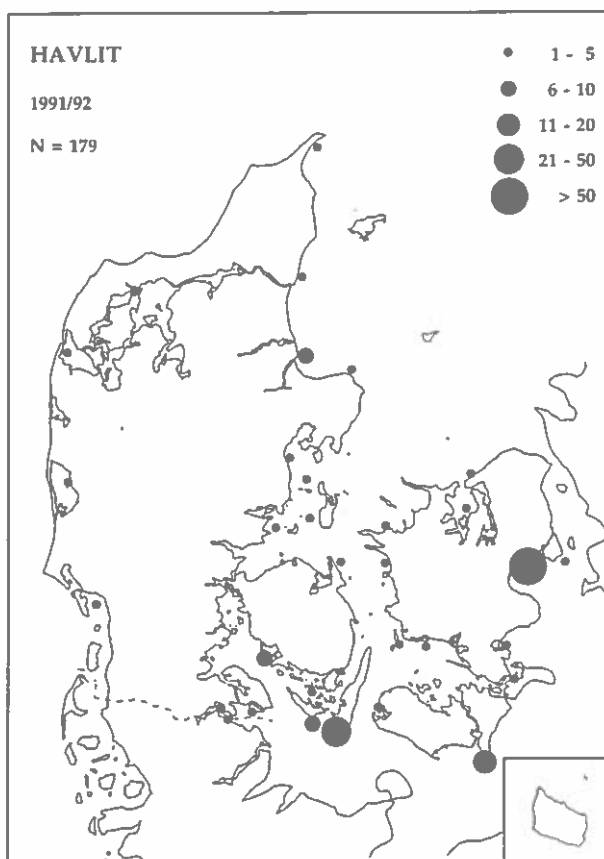
Den tidsmæssige fordeling viser, at halvdelen af vingerne stammede fra februar måned (Fig. 22). I oktober blev der næsten ikke nedlagt havlitter. Det stemmer overens med, at havlitten ankommer sent på efteråret til overvintringspladserne i de danske farvande.

De gamle hanner udgjorde godt halvdelen af de indsendte vinger.

3.1.11 Hvinand (*Bucephala clangula*) Goldeneye

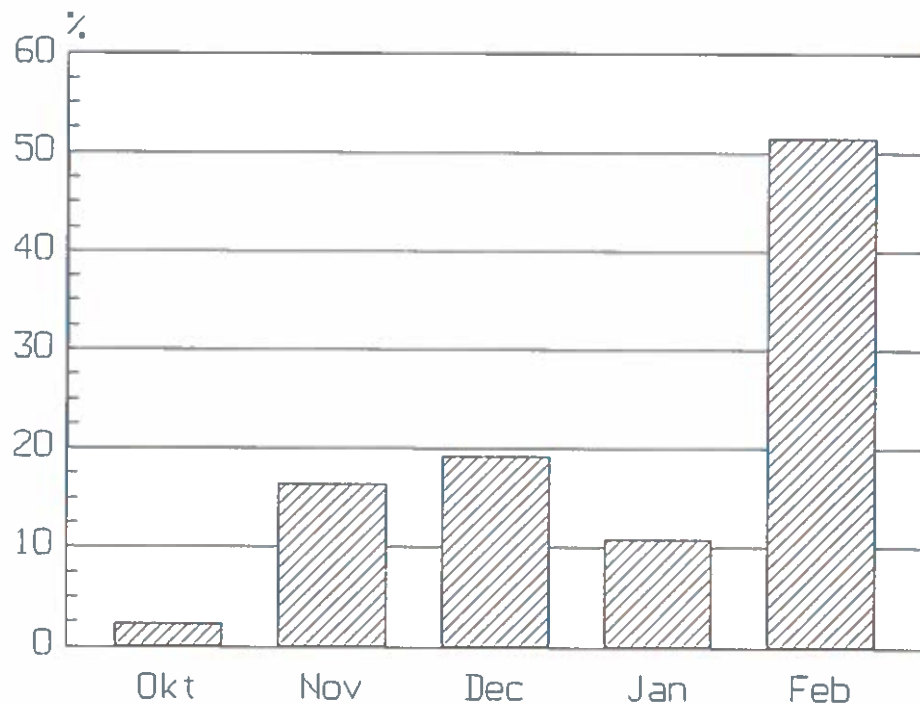
N : 362
A : 121
B : 90
C : 59
D : 92

R : 1,7

For hvinand faldt antallet af indsendte vinger med 251 i forhold til den foregående jagtsæson. Antallet af ungfugle pr. gammel hun (1,7) lå lidt lavere end gennemsnittet for de foregående 9 år, hvor der er indsamlet vinger. På denne baggrund vurderes det, at hvinanden i 1991 havde en ynglesæson omkring eller lidt under middel.

Figur 21. Geografisk fordeling af 179 vinger fra havlitter, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.

The geographical distribution of 179 wings from Long-tailed Ducks bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 22. Tidsmæssig fordeling af vinger fra havlitter, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.

The temporal distribution of wings from Long-tailed Ducks bagged during the hunting season 1991/92.

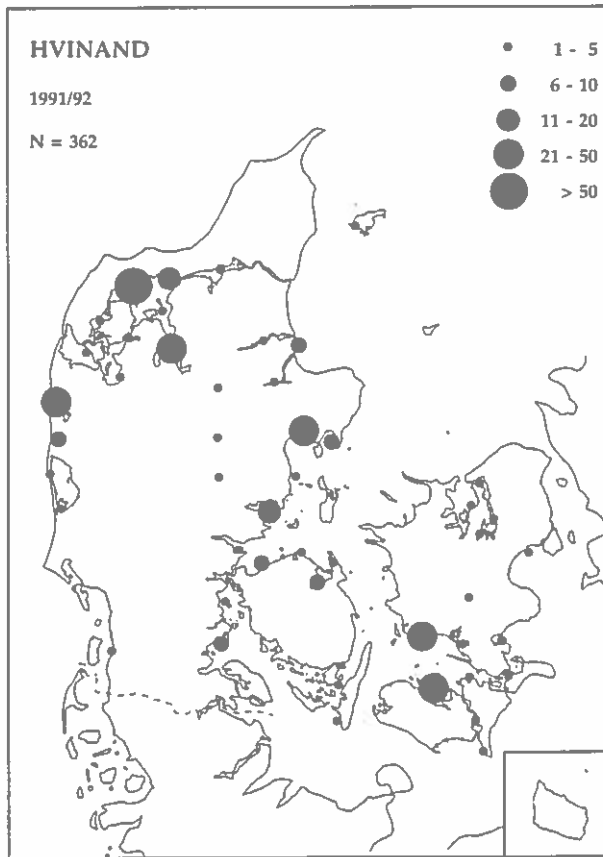
Den geografiske fordeling viser, at langt de fleste hvinænder blev nedlagt i Limfjordsområdet, Nissum fjord, Kalø Vig, Horsens Fjord og Smålandsfarvandet (Fig. 23).

Hvinænder, der overvintrer i de danske farvande, ankommer normalt i løbet af oktober-november. Ud fra den tidsmæssige fordeling af de indsendte vinger (Fig. 24) fremgår, at de muligvis er kommet lidt tidligere i efteråret 1991, idet der blev nedlagt forholdsvis mange i november. Vejrforholdene spiller imidlertid meget ind på den tidsmæssige fordeling.

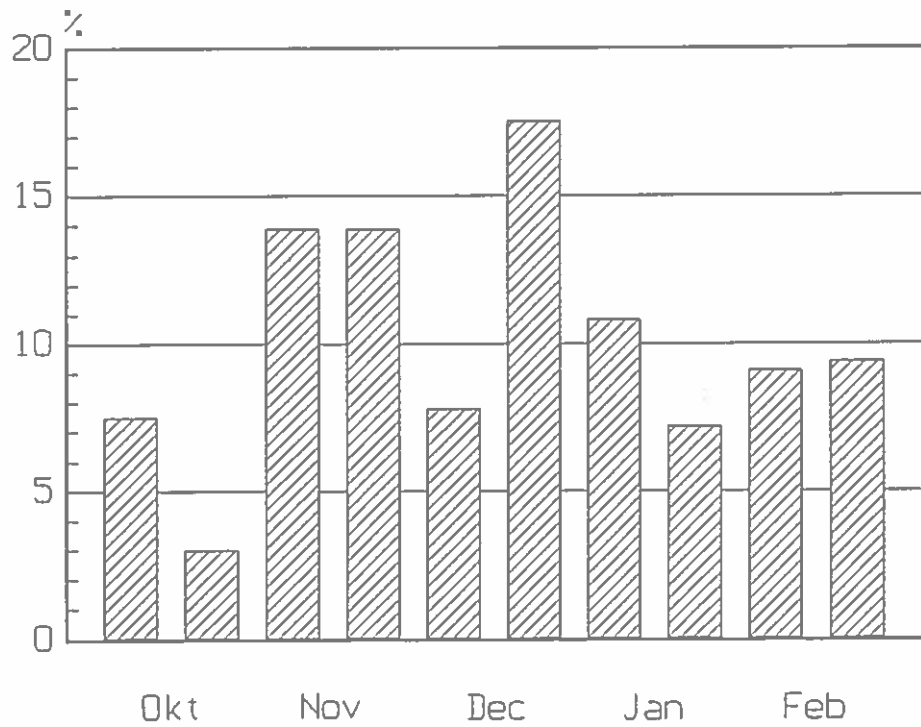
Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning viser, at de gamle hanner indtil nytår udgjorde 20-29% af udbyttet for derefter at stige til henholdsvis 48% og 58% i januar og februar (Fig. 25). Andelen af gamle hunner var størst i oktober med 42% faldende til 18% i februar. Ungfuglenes andel var størst i november og december med omkring 55% med en klar overvægt af unge hunner.

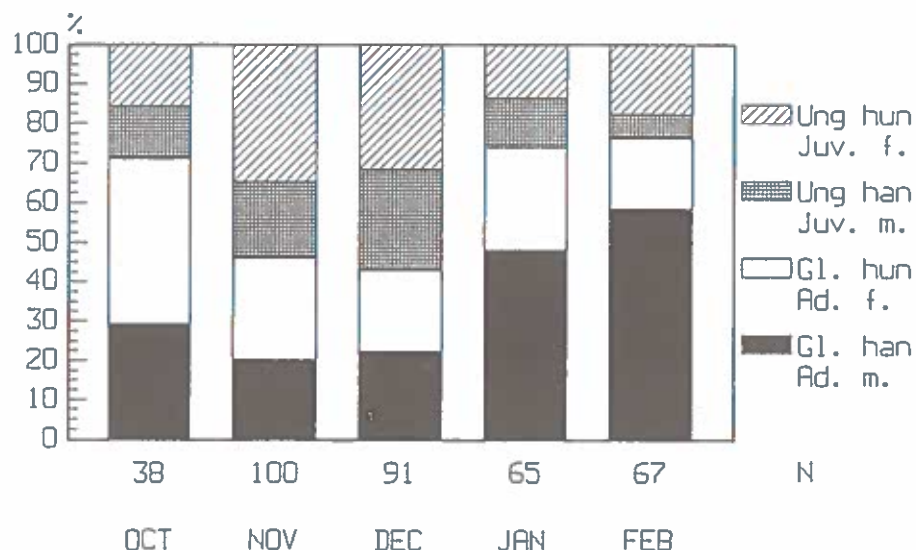

*Figur 23. Geografisk fordeling af 362 vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 362 wings from Goldeneyes bagged during the hunting season 1991/92.*

*Figur 24. Tidsmæssig fordeling af vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The temporal distribution of wings from Goldeneyes bagged during the hunting season 1991/92.*

Figur 25. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af hvinand gennem jagtsæsonen 1991/92.

The composition of the Goldeneye bag during the hunting season 1991/92.

3.1.12 Taffeland (*Aythya ferina*) Pochard

N : 68
A : 26
B : 7
C : 22
D : 13

For taffeland gik antallet af indsendte vinger ned med 12 i forhold til året før. Ynglesæsonen i 1991 synes på grundlag af aldersfordelingen blandt de indsendte vinger at have været omkring eller lidt over middel, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger.

R : 5,0

Den geografiske fordeling viser, at de fleste vinger stammede fra Vestsjælland og Ringkøbing fjord. Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at næsten 40% af taffelænderne blev nedlagt i december måned. Året før stammede over 50% af vingerne fra taffelænder skudt i oktober.

3.1.13 Bjergand (*Aythya marila*) Scaup

N : 53
A : 6
B : 6
C : 19
D : 22
R : 6,8

Bjergandens forekomst i de danske farvande svinger meget fra år til år. Det fremgår af antallet af indkomne vinger; fra de seneste 4 jagtsæsoner er indkommet henholdsvis 159, 17, 69 og 53 vinger. Det meget svingende antal skyldes primært yngleresultatet i de enkelte år. Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger fra 1991/92 sæsonen synes at afspejle en ynglesæson omkring middel.

De fleste vinger kom fra det Sydfynske Øhav. Den tidsmæssige fordeling viste, at der var færrest vinger fra oktober (6%) og flest fra november (30%).

1.1.14 Troldand (*Aythya fuligula*) Tufted Duck

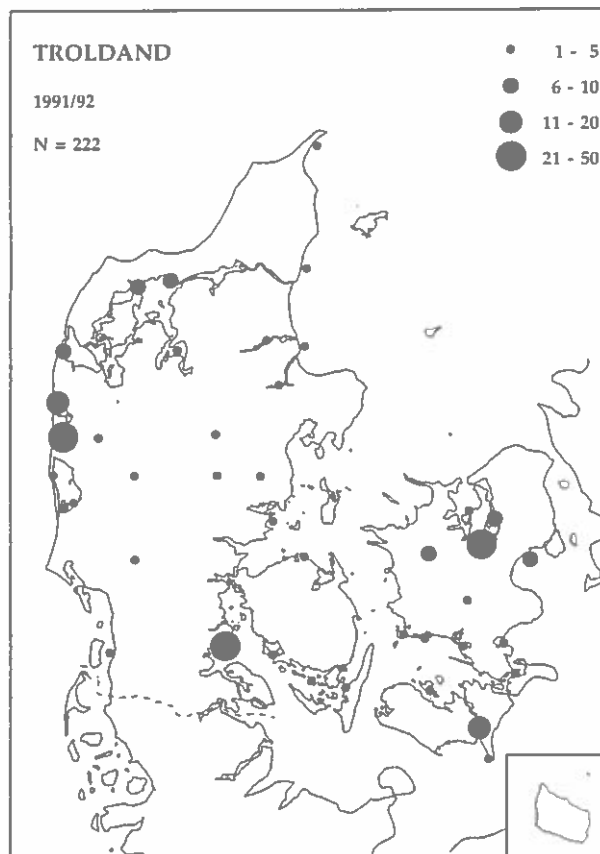
N : 222
A : 55
B : 39
C : 74
D : 54
R : 3,3

For troldandens vedkommende var der tale om en nedgang i antal indsendte vinger på 93 i forhold til den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen på 3,3 ungfugle pr. gammel hun var lidt under gennemsnittet for de 9 foregående år, og ynglesæsonen i 1991 vurderes til omkring middel.

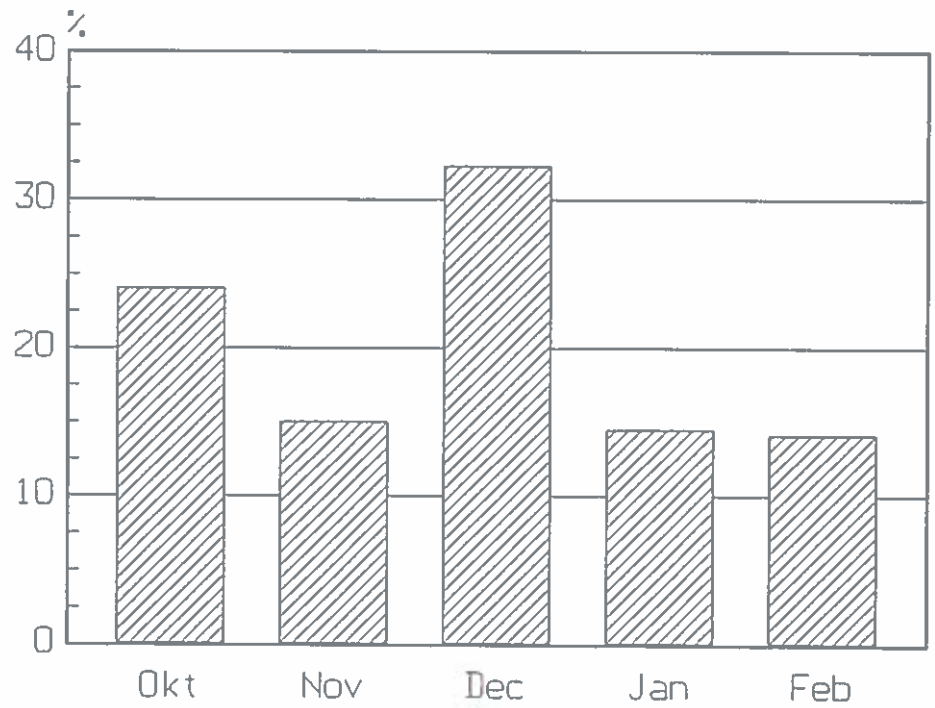
Den geografiske fordeling viser, at der blev indsendt flest vinger fra Nissum fjord området, sydlige Lillebælt, Roskildeegnen og Guldborgsund (Fig. 26).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at de fleste vinger stammede fra december (32%) og oktober (24%), mens andelen for de øvrige 3 måneder var næsten ens (Fig. 27).

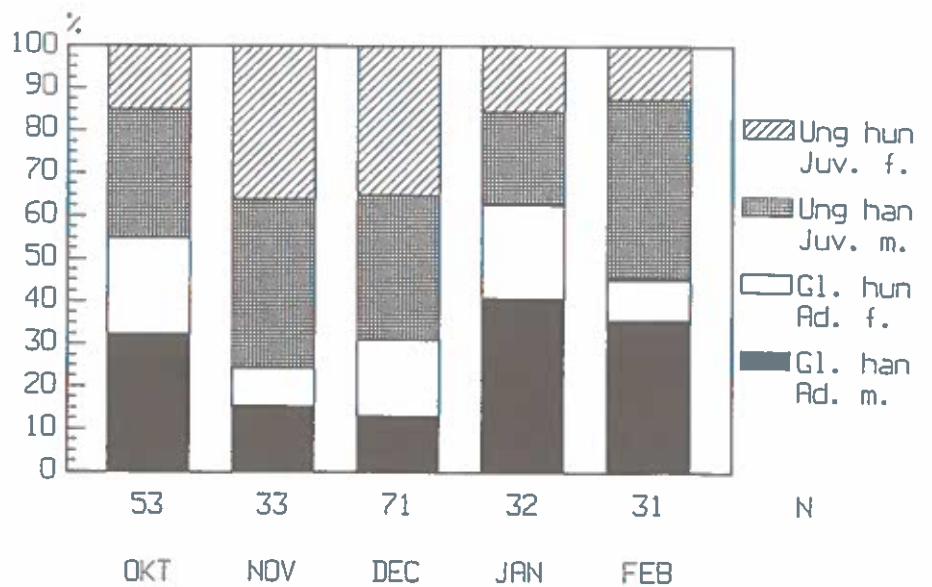
Den køns- og aldersmæssige sammensætning af jagtudbyttet viser en varierende andel af ungfugle fra 76% i november til 37% i januar. Andelen af hanner og hunner svingede meget fra måned til måned for såvel gamle fugle som for ungfugle (Fig. 28).

Figur 26. Geografisk fordeling af 222 vinger fra troldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 222 wings from Tufted Ducks bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 27. Tidsmæssig fordeling af vinger fra troldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
 The temporal distribution of wings from Tufted Ducks bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 28. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af troldand gennem jagtsæsonen 1991/92.
 The composition of the Tufted Duck bag during the hunting season 1991/92.

3.1.15 Stor skallesluger (*Mergus merganser*) Goosander

N :	31	Stor skallesluger spiller i jagtlig henseende en ganske underordnet rolle. I de senere år har arten været totalfredet i de 3 syddanske amter (Storstrøm, Fyn og Sønderjylland) af hensyn til den der-værende lille danske ynglebestand. Forekomsten af stor skallesluger i danske farvande er afhængig af vinterens strengthed, og da vinteren 1991/92 var meget mild, var antallet af overvintrende fugle forholdsvis begrænset, hvilket medførte, at der kun blev indsendt 31 vinger; det var 23 mindre end året før. Det lille antal udelukker en vurdering af ynglesæsonen i 1991.
A :	15	
B :	2	
C :	4	
D :	10	

Den geografiske fordeling af de indsendte vinger afveg ikke fra tidligere år. De fleste kom fra de vestjyske fjorde. Der indkom ingen vinger fra oktober måned, 3 fra november, mens de resterende fordelte sig ligeligt på de tre sidste måneder af jagtsæsonen.

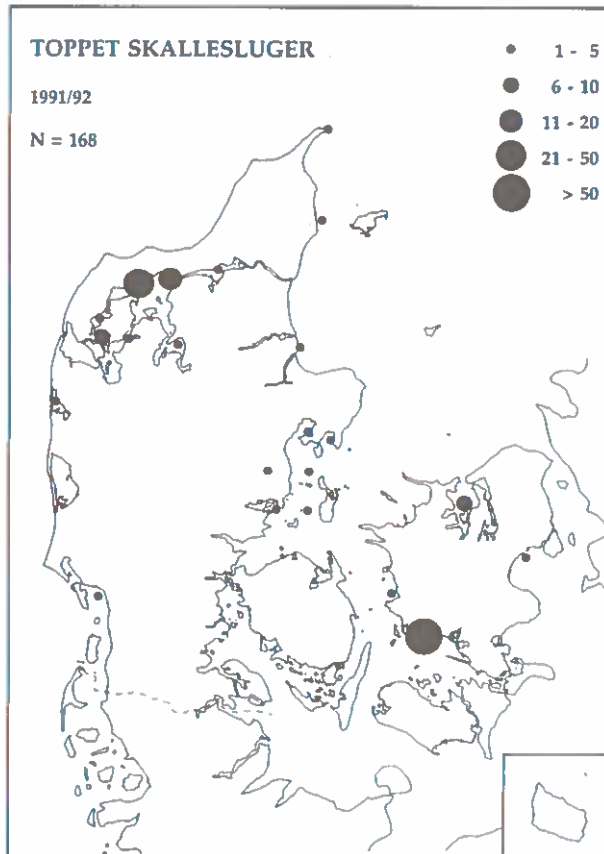
3.1.16 Toppet skallesluger (*Mergus serrator*) Red-breasted Merganser

N :	168	Antallet af indkomne vinger fra toppet skallesluger steg fra 105 i 1990/91 til 168 i 1991/92. Arten var ligesom stor skallesluger sær-fredet i jagtsæsonen 1991/92 i Storstrøms, Fyns og Sønderjyllands amter.
A :	59	
B :	27	
C :	34	
D :	48	Aldersfordelingen viste, at der var 3,0 ungfugle pr. gammel hun, hvilket var lidt lavere end gennemsnittet (3,7) for de 9 år, der er indsamlet vinger. Yngleresultatet i 1991 har på grundlag af vin-gernes aldersmæssige fordeling været omkring eller lidt under middel.
R :	3,0	

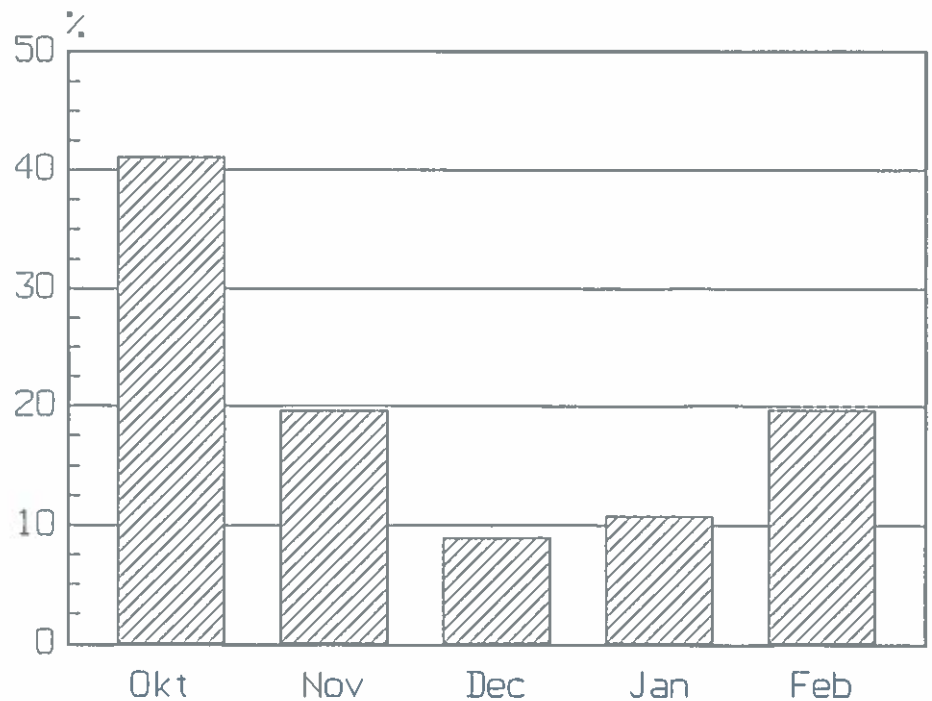
Af den geografiske fordeling fremgår, at de fleste vinger kom fra Limfjordsområdet og den nordvestlige del af Smålandsfarvandet (Fig. 29).

Den tidsmæssige fordeling viser, at godt 40% af vingerne stammede fra fugle, der var nedlagt i oktober måned (Fig. 30).

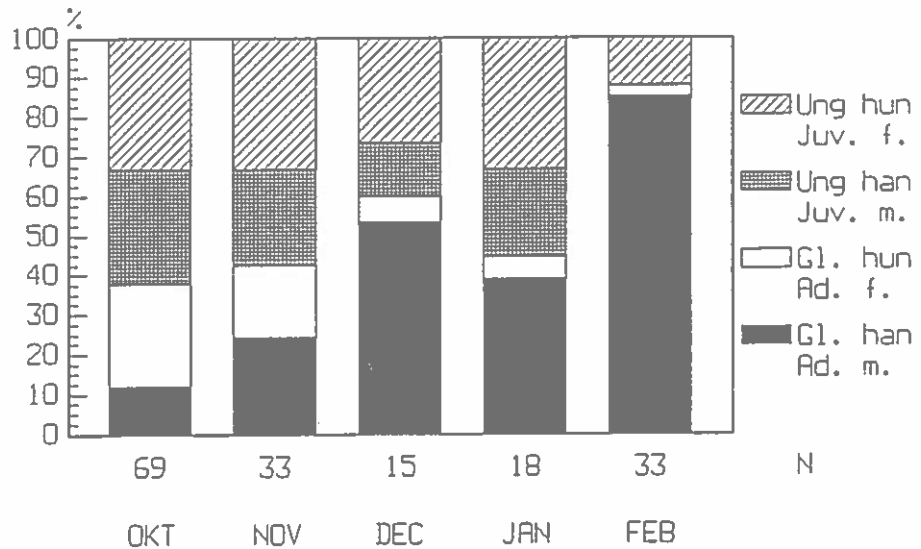
De gamle hanner udgjorde en stigende andel af det månedsvise jagtudbytte, efterhånden som jagtsæsonen skred frem, og i februar nåede andelen helt op på 88% (Fig. 31). I oktober og november udgjorde de gamle hunner henholdsvis 26% og 18% af udbyttet; derefter lå andelen på 3-7% i de sidste 3 måneder af jagtsæsonen. Ungfuglenes andel varierede mellem 12% (februar) og 62% (oktober).

Figur 29. Geografisk fordeling af 168 vinger fra toppede skalleslugere, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 168 wings from Red-breasted Mergansers bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 30. Tidsmæssig fordeling af vinger fra toppede skalleslugere, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The temporal distribution of wings from Red-breasted Mergansers bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 31. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af toppet skallesluger gennem jagtsæsonen 1991/92.

The composition of the bag from Red-breasted Mergansers shot during the hunting season 1991/92.

3.2 Blishøne (*Fulica atra*) Coot

N : 179
E : 77
F : 102
S : 1,3

Antallet af blishønevinger steg med 23 i forhold til antallet året før. Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger viste 1,3 ungfugl pr. gammel fugl, hvilket var lidt lavere end i 1990/91, hvor det var 1,6. Yngleresultatet i 1991 vurderes at have været på niveau med eller lidt dårligere end i 1990.

Den geografiske fordeling viser, at halvdelen af vingerne kom fra Isefjord området (Fig. 32).

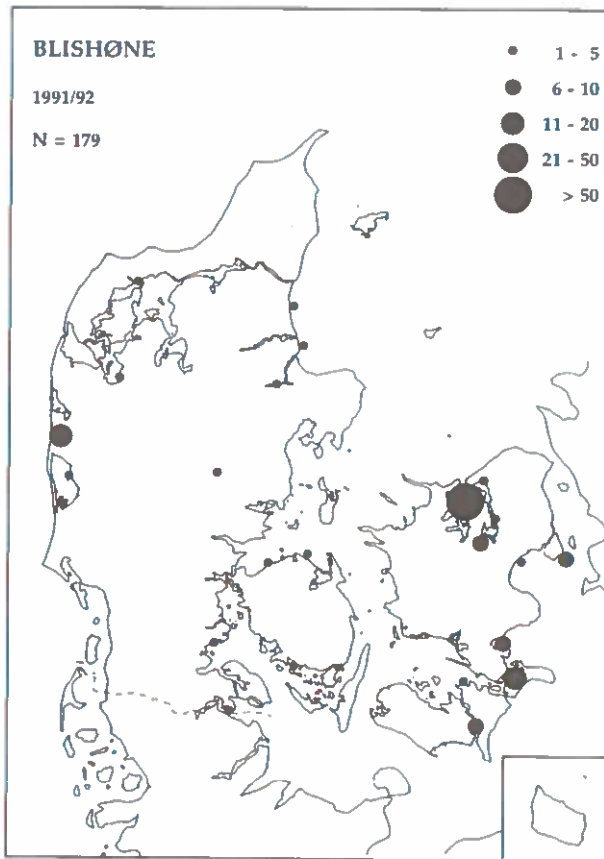
Halvdelen af vingerne stammede fra september; i de øvrige måneder af jagtsæsonen svingede andelen mellem 7% og 15% (Fig. 33).

3.3 Gæs - Geese

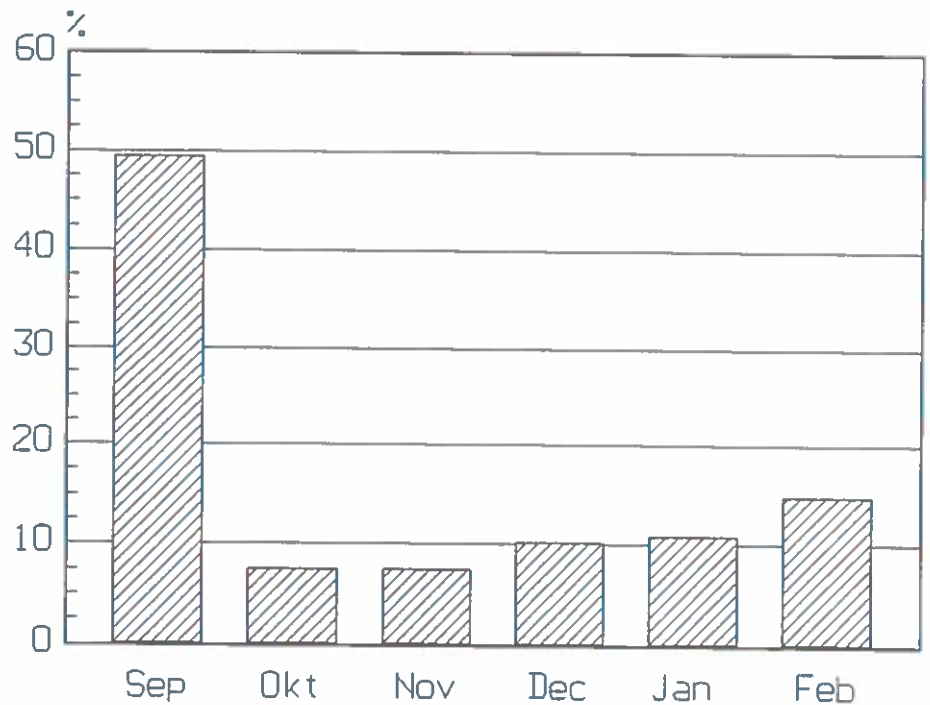
3.3.1 Grågås (*Anser anser*) Greylag Goose

N : 337
E : 209
F : 128
S : 0,6

Grågås er den gåseart, der nedlægges i størst antal. Det afspejles også af den artsvisse fordeling blandt de indsendte gåsevinger, hvoraf i alt 421 indkom fra jagtsæsonen 1991. Grågåsen tegnede sig for de 337, hvilket var et fald på 73 i forhold til året før. Antallet af ungfugle pr. gammel fugl (0,6) var på samme niveau som i 1990. Umiddelbart kan antallet af ungfugle pr. gammel fugl

Figur 32. Geografisk fordeling af 179 vinger fra blishøns, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
 The geographical distribution of 156 wings from Coots bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 33. Tidsmæssig fordeling af vinger fra blishøns, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
 The temporal distribution of wings from Coots bagged during the hunting season 1991/92.

synes lavt, men forklaringen er, at alle fugle, der er ét år eller ældre, klassificeres som gamle. Da grågåsen først begynder at yngle i en alder af 3 eller 4 år, vil en stor del af dem, der betegnes som gamle, ikke have ynglet, og det vil påvirke ung/gammel forholdet i nedadgående retning.

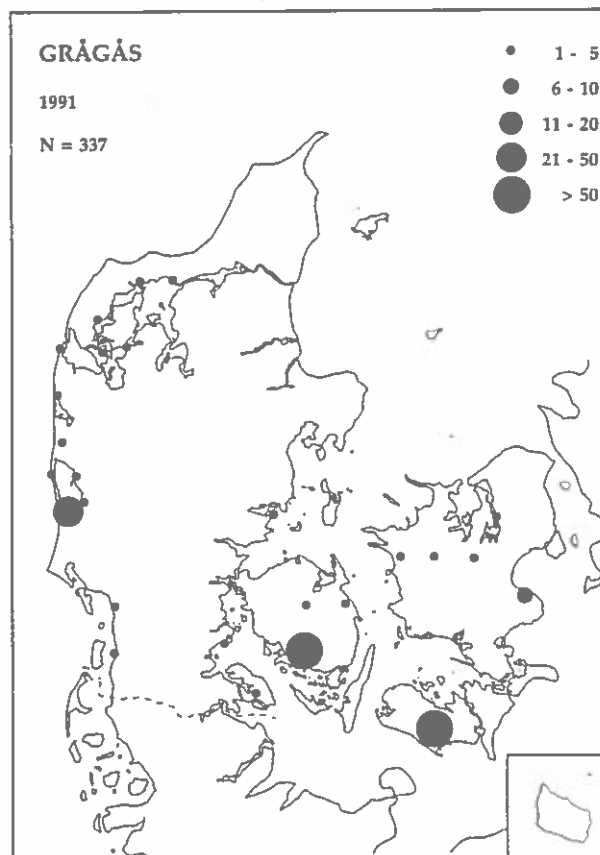
Den geografiske fordeling viser, at hovedparten af grågæssene blev nedlagt på enkeltlokaliteter på Lolland, Fyn og Vestjylland (Fig. 34).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at halvdelen af de indsendte vinger var fra grågæs nedlagt i første halvdel af august (Fig. 35). Efter udgangen af oktober blev næsten ingen grågæs skudt. Det stemmer helt overens med artens trækmønster.

3.3.2 Sædgås (*Anser fabalis*) Bean Goose

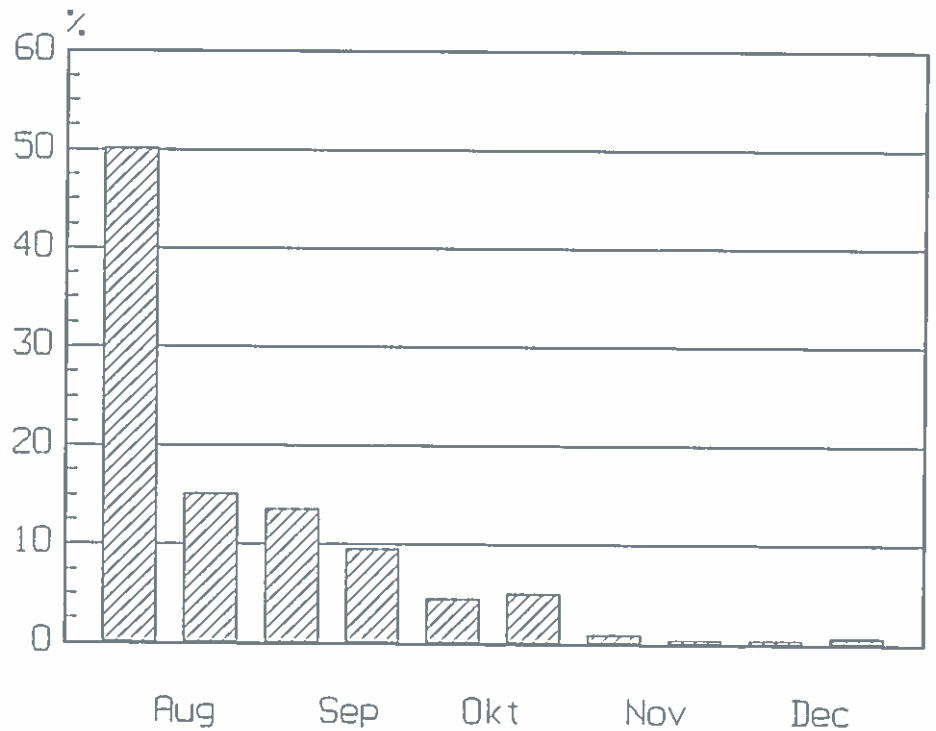
N : 6
E : 5
F : 1

Det er ikke muligt ud fra antallet af indsendte vinger at vurdere sædgåsens ynglesucces. De 6 sædgæs, hvorfra vinger blev indsendt, var nedlagt i Thy og Himmerland.

Figur 34. Geografisk fordeling af 337 vinger fra grågæs, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The geographical distribution of 337 wings from Greylag Geese bagged during the hunting season 1991.

Figur 35. Tidsmæssig fordeling af vinger fra grågæs, der er nedlagt i jagsæsonen 1991.
The temporal distribution of wings from Greylag Geese bagged during the hunting season 1991.

3.3.3 Kortnæbbet gås (*Anser brachyrhynchus*) Pink-footed Goose

N : 60
E : 40
F : 20
S : 0,5

De 60 indsendte vinger fra kortnæbbet gås kom fra det vestlige Jylland; de fleste fra egnene omkring den sydlige del af Ringkøbing fjord.

Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger tyder på, at yngleresultatet i 1991 var ganske godt. Det meget milde efterår bevirkede, at mange kortnæbbede gæs opholdt sig i Vestjylland i december, og 20% af de indsendte vinger kom fra fugle nedlagt i denne måned.

3.3.4 Blisgås (*Anser albifrons*) White-fronted Goose

N : 10
E : 3
F : 7

Blisgås nedlægges på grund af sin sporadiske forekomst i Danmark i et meget lille antal. På grund af artens betrængte situation har den siden 1990 været fredet omkring dens vigtigste tilholdssted på Nordvestfyn.

Seks af de 10 blisgæs, hvoraf der indsendtes vinger, blev nedlagt på Bornholm. De har formodentlig tilhørt den bestand på mere end en halv million fugle, der om efteråret passerer syd om Østersøen til vinterkvarterer i bl.a. Holland.

3.3.5 Canadagås (*Branta canadensis*)

Canada Goose

N :	8	Selv om mange canadagæs gennem efteråret 1991 opholdt sig i det sydøstlige Danmark, indkom kun 8 vinger, der fordelte sig
E :	4	ligeligt på unge og gamle fugle. Det lille antal vinger udelukker
F :	4	mulighed for konklusioner om yngleresultatet i 1991.

3.4 Vadefugle - Waders

3.4.1 Dobbeltbekkasin (*Gallinago gallinago*)

Common Snipe

N :	484	Antallet af indkomne vinger fra dobbeltbekkasin blev næsten halveret i forhold til året før. En del af forklaringen på nedgangen
E :	114	kan være, at yngleresultatet i 1991 ikke var så godt som i 1990;
F :	369	der var kun 3,2 ungfugl pr. gammel fugl mod 5,1 det foregående
G :	1	år.
S :	3,2	Den geografiske fordeling viser, at langt de fleste vinger blev indsendt fra lokaliteter omkring Limfjorden, de vestjyske fjorde og den sydligste del af Vadehavet. Fra enkelte lokaliteter på Øerne indkom større antal vinger (Fig. 36).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at dobbeltbekkasinen efterårstræk var i fuld gang ved jagtsæsonens begyndelse; mere end 40% af vingerne indkom fra fugle nedlagt i første halvdel af september. Der blev også nedlagt en del bekkasiner i oktober, hvilket må tilskrives det meget milde efterårsvejr, som udsatte det videre træk mod sydvest til vinterkvartererne. Efter midten af november blev kun få dobbeltbekkasiner nedlagt (Fig. 37).

3.4.2 Enkeltbekkasin (*Lymnocyptes minimus*)

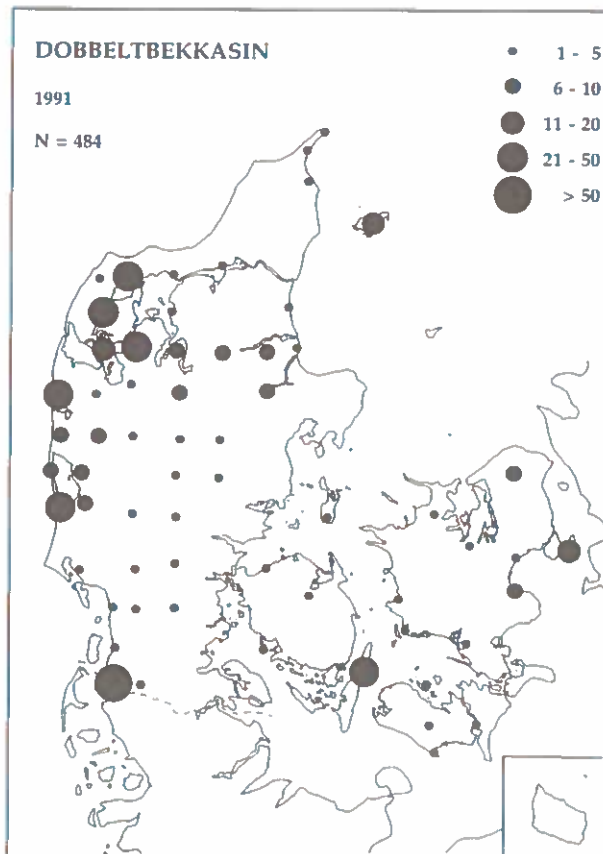
Jack Snipe

N :	31	Enkeltbekkasins fåtallighed på efterårstræk gennem Danmark betyder, at arten i jagtlig henseende spiller en underordnet rolle.
G :	31	Som følge heraf er antallet af vinger, der indsendes, ikke særlig stort. I 1991 blev det til 31, hvilket var 40 færre end året før.

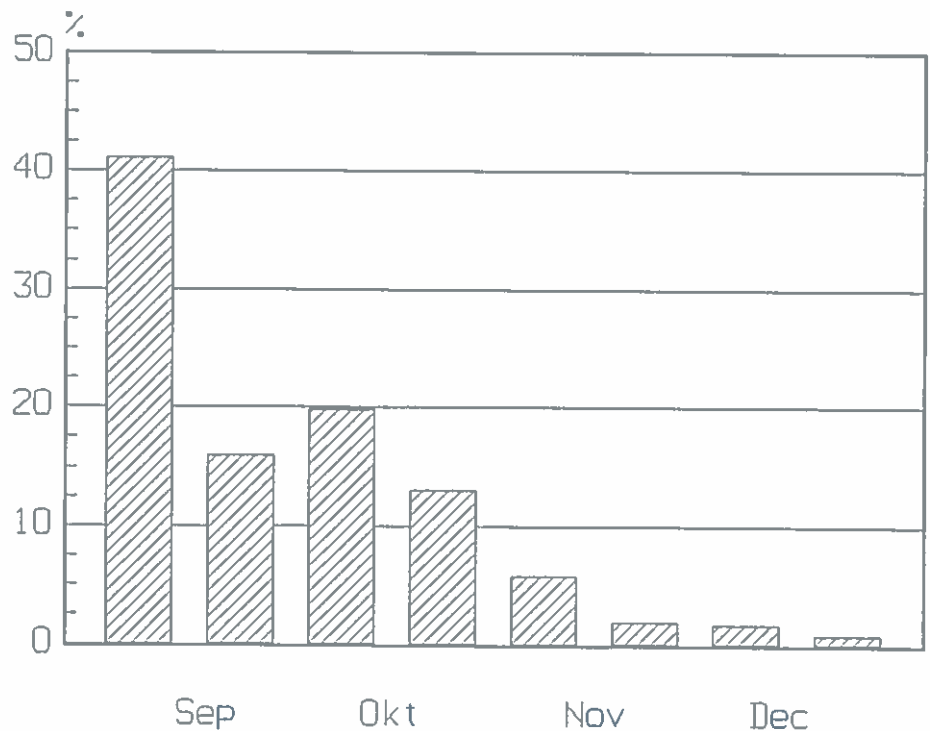
Det er endnu ikke lykkedes at finde sikre alderskriterier for enkeltbekkasinen alene på grundlag af vingens udseende, hvorfor artens yngleresultatet i 1991 ikke kan belyses.

Af den geografiske fordeling fremgår, at 8 vinger blev indsendt fra Øerne, og 23 fra forskellige egne i Jylland.

Selv om enkeltbekkasinen efterårstræk ligger sent og sædvanligvis først kulminerer omkring midten af oktober, blev den første enkeltbekkasin skudt så tidligt som 1. september. Endnu i novem-

Figur 36. Geografisk fordeling af 484 vinger fra dobbeltbekkasiner, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
 The geographical distribution of 484 wings from Common Snipes bagged during the hunting season 1991.

Figur 37. Tidsmæssig fordeling af vinger fra dobbeltbekkasiner, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
 The temporal distribution of wings from Common Snipes bagged during the hunting season 1991.

ber og december blev enkeltbekkasiner nedlagt, hvilket ikke var overraskende, set i lyset af det milde efterår og artens trækmønster.

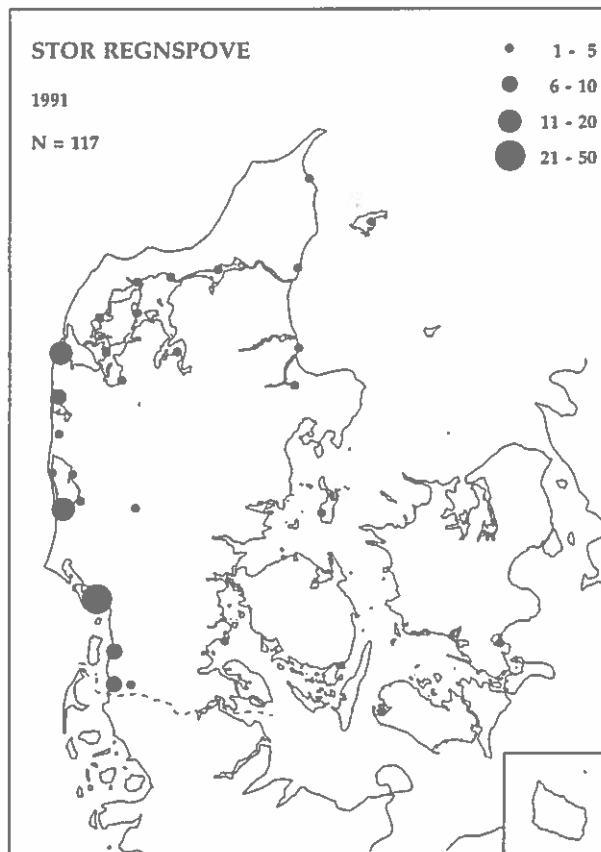
3.4.3 Stor regnspove (*Numenius arquata*) Curlew

N : 117
E : 13
F : 104

Der blev indsendt 56 vinger færre i 1991 end året før. Aldersfordelingen viste, at 11% af vingerne stammede fra gamle fugle og 89% fra ungfugle. Det var en lidt større andel af gamle fugle end i de fleste andre år, hvor gamle fugle i gennemsnit har udgjort 7%. Om den lidt større andel af gamle fugle i 1991 skal tages som udtryk for en dårligere ynglesæson end i andre år, eller det blot er tilfældigheder på grund af det beskedne antal vinger, kan ikke afgøres.

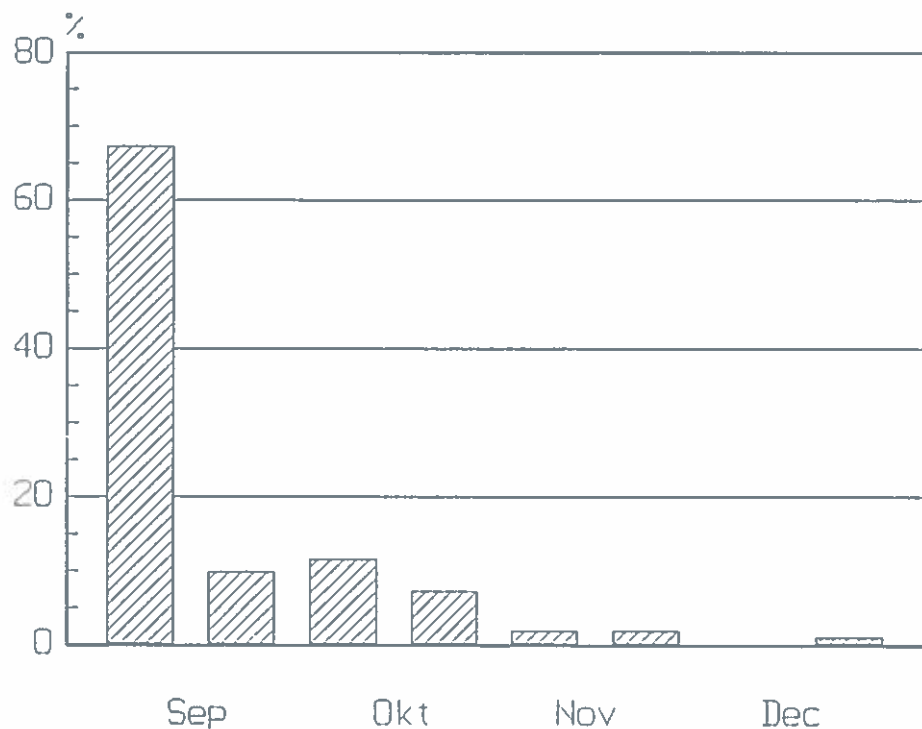
Langt de fleste vinger kom fra Vadehavsområdet og de vestjyske fjorde (Fig. 38).

To tredjedele af vingerne indkom fra første halvdel af september; knap halvdelen af disse stammede fra fugle, der var nedlagt 1. september. Fra november indkom vinger fra 4 fugle; fra december af en enkelt (Fig. 39).

Figur 38. Geografisk fordeling af 117 vinger fra store regnspover, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The geographical distribution of 117 wings from Curlews bagged during the hunting season 1991.

Figur 39. Tidsmæssig fordeling af vinger fra store regnspøver, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.

The temporal distribution of wings from Curlews bagged during the hunting season 1991.

3.4.4 Lille regnspøve (*Numenius phaeopus*) Whimbrel

N : 2
E : 1
F : 1

Lille regnspøves tidlige borttræk fra Danmark om efteråret betyder, at næsten alle fugle har forladt landet, når jagten indledes 1. september. Derfor indkom kun to vinger; én fra en gammel fugl og én fra en ungfugl.

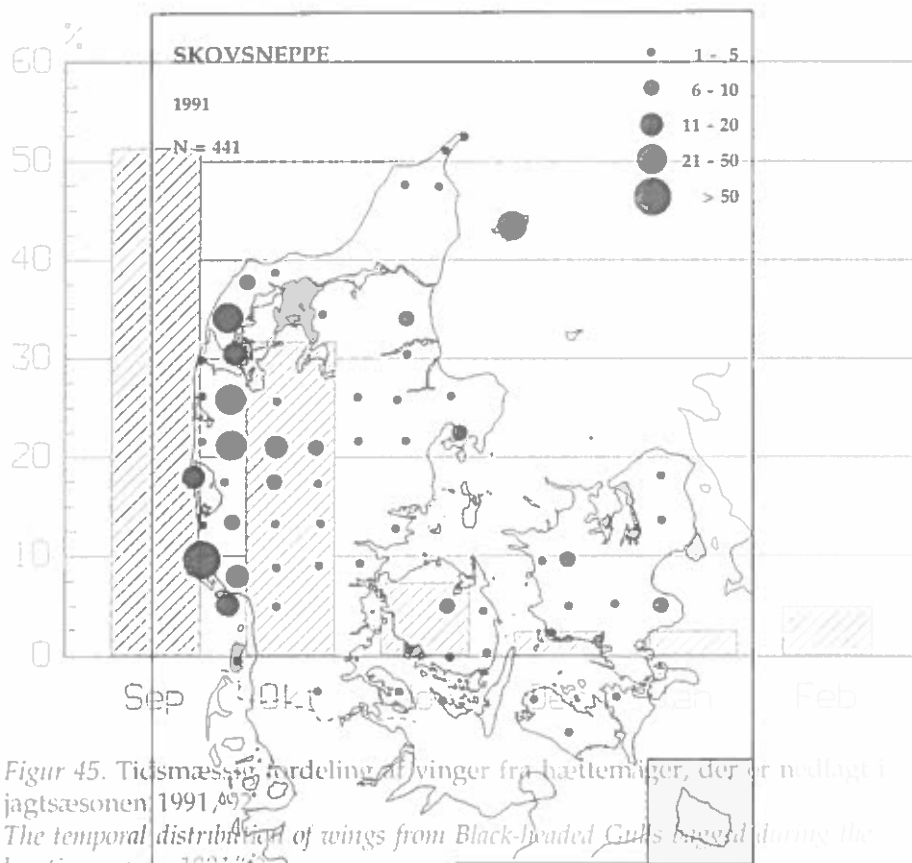
3.4.5 Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) Woodcock

N : 441
E : 133
F : 308
S : 2,3

Antallet af indsendte skovsneppevinger var 96 mindre i 1991 end i 1990. Aldersfordelingen viste, at der var 2,3 ungfugle pr. gammel fugl; det svarede til gennemsnittet af de tidligere år og tyder på en ynglesæson omkring middel i 1991.

Langt de fleste skovsneppevinger stammede fra fugle nedlagt i Vestjylland og Thy. Fra den øvrige del af landet blev kun indsendt beskedne antal sneppevinger (Fig. 40).

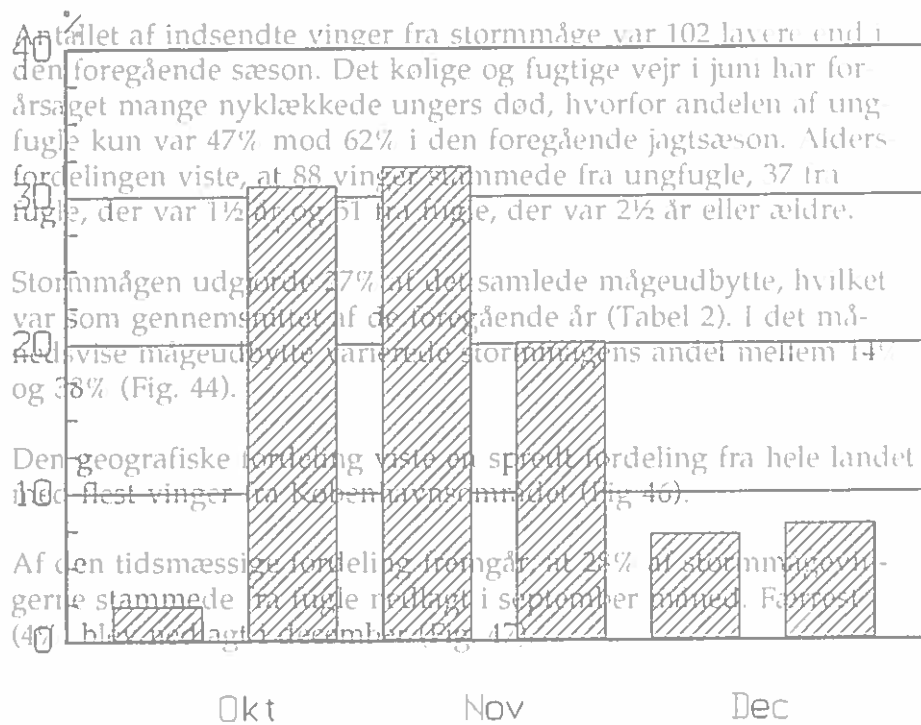
Omkring den 22-23. oktober forekom et pænt indtræk af skovsneppe (sneppefald), og fuglene blev i den næste uges tid. Omkring den 10. november var der igen et betydeligt fald, og disse

Figur 45. Tidsmæssig fordeling af vinger fra hættemåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
 The temporal distribution of wings from Black-headed Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 40. Geografisk fordeling af 441 vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
 The geographical distribution of 441 wings from Woodcocks bagged during the hunting season 1991. Gull

N : 166
 E : 88
 F : 78

Antallet af indsendte vinger fra stormmåge var 102 lavere end i den foregående sæson. Det kølige og fugtige vejr i juni har forårsaget mange nyklækkede ungers død, hvorfor andelen af ungfugle kun var 47% mod 62% i den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen viste, at 88 vinger stammede fra ungfugle, 37 fra fugle, der var 1½ år og 51 fra fugle, der var 2½ år eller ældre.

Stormmågen udgjorde 27% af det samlede mågeudbytte, hvilket var som gennemsnittet af de foregående år (Tabel 2). I det månedlige mågeudbytte varierede stormmågens andel mellem 14% og 38% (Fig. 44).

Den geografiske fordeling viste en spredt fordeling fra hele landet med flest vinger fra Københavnsområdet (Fig. 46).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 28% af stormmågevingerne stammede fra fugle nedlagt i september måned. Færrest blev nedlagt i december (4%).

Figur 41. Tidsmæssig fordeling af vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991.
 The temporal distribution of wings from Woodcocks bagged during the hunting season 1991.

fugle blev ligeledes nogle dage, inden de trak videre (Fig. 41). Endnu i december blev en del snepper nedlagt på grund af det milde efterår, der fik mange fugle til at blive i længere tid i Danmark.

3.5 Måger - Gulls

3.5.1 Sølvmåge (*Larus argentatus*) Herring Gull

N : 302

E : 129

F : 173

Antallet af vinger fra sølvmåger faldt med 9 i forhold til den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen viste, at 173 stammede fra ungfugle. Af de resterende 129 vinger var 48 fra fugle, der var 1½ år, 9 var 2½ år, 7 var 3½ år og 65 var 4½ år eller ældre. Andelen af ungfugle var 57% i 1991/92 mod 64% i 1990/91. Sølvmågevingerne udgjorde 48% af det totale antal indsendte mågevinger; det var noget over de foregående års gennemsnit på 38% (Tabel 2).

Den geografiske fordeling viser en noget spredt og ujævn fordeling; de fleste vinger indkom fra Livø og Thisted Bredning i Limfjorden, det sydvestlige Kattegat og den nordlige del af Køge Bugt samt Københavnsområdet (Fig. 42).

Den tidsmæssige fordeling viser, at flest vinger indkom fra oktober og februar (26% og 24%) og færrest fra november (10 %) (Fig. 43).

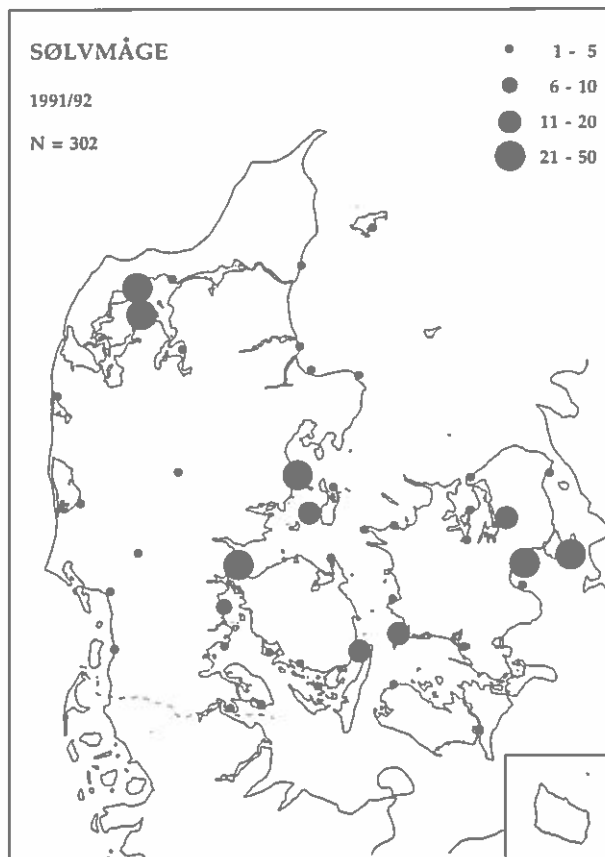
Mågeudbyttets månedsvise sammensætning viste, at sølvmågen i alle jagtsæsonens måneder, bortset fra september, var den hyppigst nedlagte mågeart (Fig. 44). Dens andel varierede i de enkelte måneder mellem 29 og 68%.

Tabel 2. Artsvis fordeling af de indsendte mågevinger fra jagtsæsonerne 1985/86 - 1991/92. Tallene i parentes angiver procentandele.

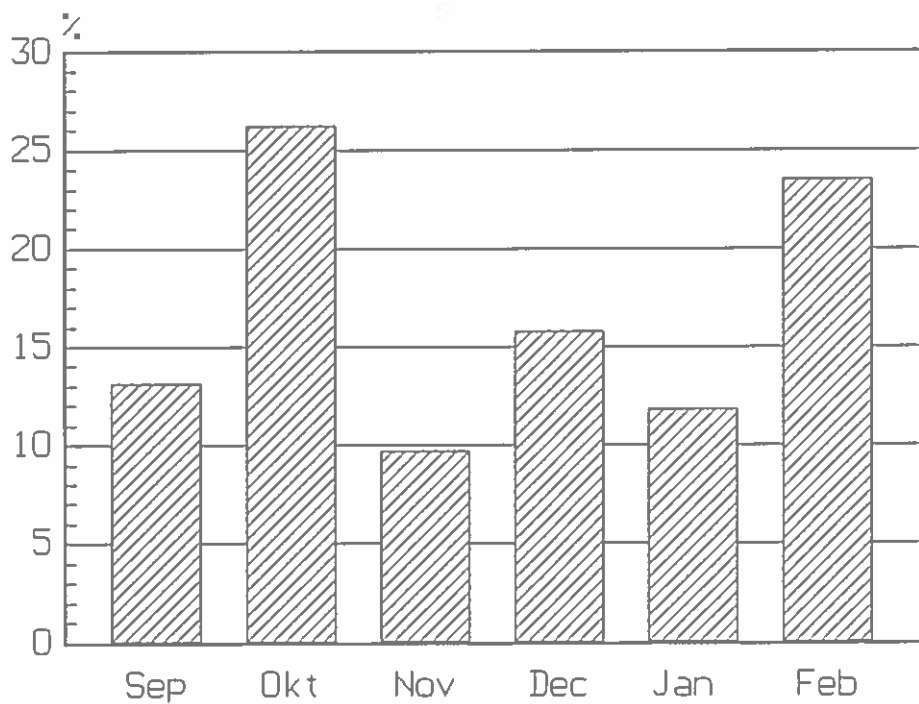
Species composition of gull wings from the hunting seasons 1985/86 - 1991/92. Figures in brackets indicate per cent of the total number of wings received.

Jagtsæson	Sølvmåge	Hættemåge	Stormmåge	Svartbag	Sildemåge
1985/86	420 (49)	179 (21)	199 (23)	59 (7)	1 (0,1)
1986/87	387 (33)	386 (33)	330 (28)	69 (6)	8 (0,7)
1987/88	481 (37)	266 (20)	411 (31)	144 (11)	15 (1,1)
1988/89	363 (34)	263 (25)	327 (31)	95 (9)	7 (0,7)
1989/90	492 (42)	284 (25)	283 (24)	93 (8)	7 (0,6)
1990/91	311 (32)	320 (33)	268 (28)	60 (6)	5 (0,5)
1991/92	302 (49)	83 (13)	166 (27)	60 (10)	8 (1,3)
Gennemsnit %	39	24	27	8	0,7

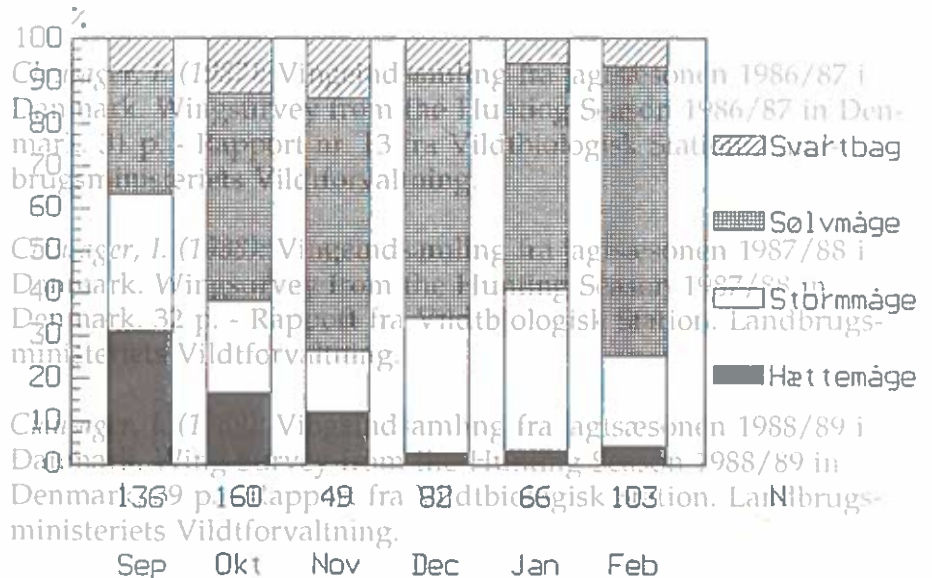

Figur 42. Geografisk fordeling af 302 vinger fra sølvmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The geographical distribution of 302 wings from Herring Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 43. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sølvmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.
The temporal distribution of wings from Herring Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

4 Referencer

Clausager, I. (1990): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1989/90 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1989/90 in Denmark. 39 p. - Rapport fra DMU, nr. 1. Miljøministeriet.

Clausager, I. (1991): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1990/91 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1990/91 in Denmark. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, **Black-headed Gull**

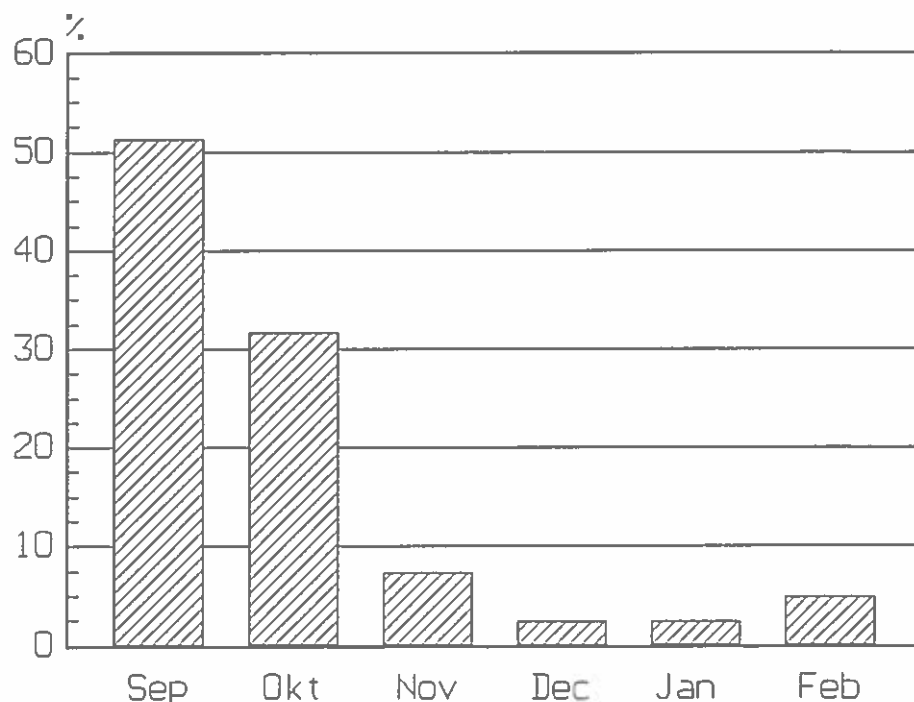
N : 83
E : 33
F : 50

Der indkom 83 hættemågevinger, hvilket var 237 færre end i 1990/91. En del af tilbagegangen i antal indsendte vinger skyldes sandsynligvis det kølige og meget fugtige vejr i juni, hvor mange nyklækkede unger døde. Der var således kun 1,5 ungfugl pr. gammel fugl mod 2,4 året før.

Den geografiske fordeling af de indsendte vinger viste en spredt fordeling med flest fra Ålborgegnen.

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at halvdelen af vingerne stammede fra fugle, der blev skudt i september. Fra månederne november-februar blev kun indsendt meget få hættemågevinger (Fig. 45).

I september måned udgjorde hættemågen 31% af det samlede mågeudbytte; i de efterfølgende måneder svingede andelen mellem 2 og 16% (Fig. 44). Samlet udgjorde vinger fra hættemåge 13% af alle mågevinger, hvilket kun var halvdelen af de foregående års gennemsnit på 26% (Tabel 2).

Figur 45. Tidsmæssig fordeling af vinger fra hættemåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.

The temporal distribution of wings from Black-headed Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

3.5.3 Stormmåge (*Larus canus*) Common Gull

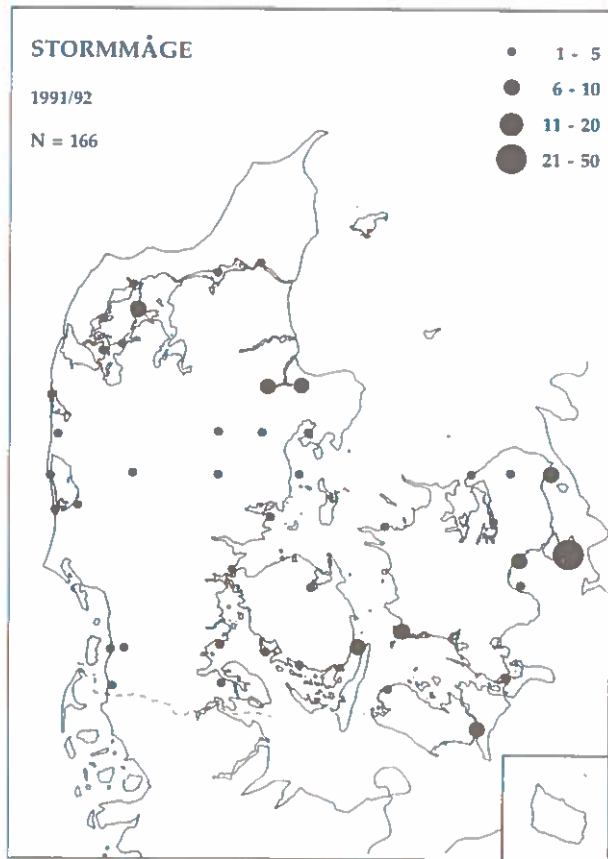
N : 166
E : 88
F : 78

Antallet af indsendte vinger fra stormmåge var 102 lavere end i den foregående sæson. Det kølige og fugtige vejr i juni har forårsaget mange nyklækkede ungers død, hvorfor andelen af ungfugle kun var 47% mod 62% i den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen viste, at 88 vinger stammede fra ungfugle, 37 fra fugle, der var 1½ år og 51 fra fugle, der var 2½ år eller ældre.

Stormmågen udgjorde 27% af det samlede mågeudbytte, hvilket var som gennemsnittet af de foregående år (Tabel 2). I det månedsvise mågeudbytte varierede stormmågens andel mellem 14% og 38% (Fig. 44).

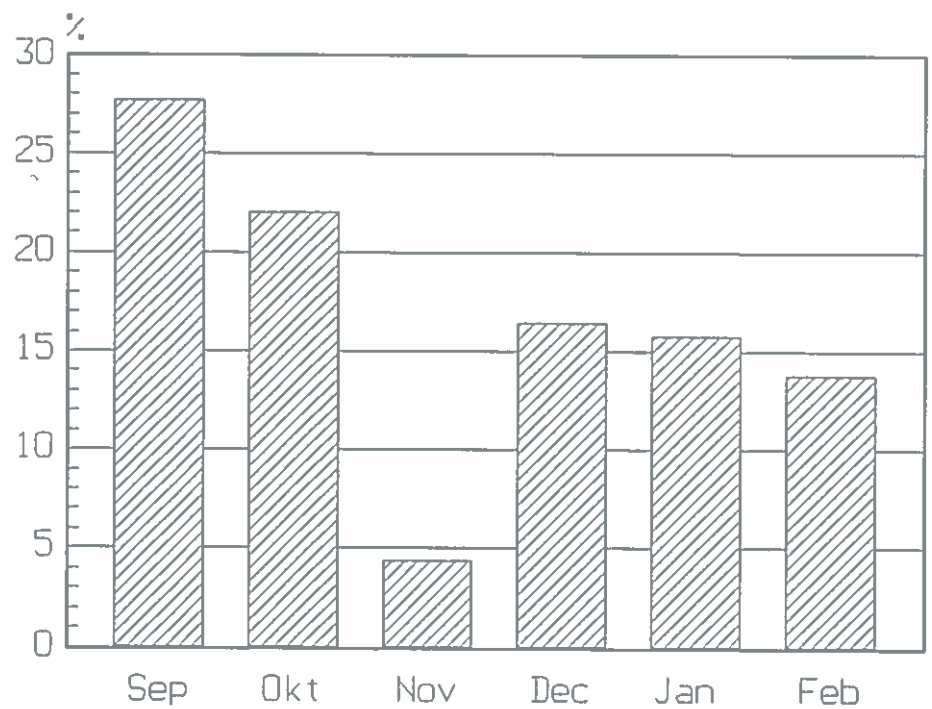
Den geografiske fordeling viste en spredt fordeling fra hele landet med flest vinger fra Københavnsområdet (Fig 46).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 28% af stormmågevingerne stammede fra fugle nedlagt i september måned. Færrest (4%) blev nedlagt i december (Fig. 47).

Figur 46. Geografisk fordeling af 166 vinger fra stormmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.

The geographical distribution of 166 wings from Common Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

Figur 47. Tidsmæssig fordeling af vinger fra stormmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1991/92.

The temporal distribution of wings from Common Gulls bagged during the hunting season 1991/92.

3.5.4 Svartbag (*Larus marinus*) Great Black-backed Gull

N : 60
E : 11
F : 49

Der blev i alt indsendt 60 vinger fra skudte svartbage; det var præcis samme antal som året før. Af de 11 gamle fugle var 5 1½ år og 6 3½ år eller ældre. Svartbag udgjorde 10% af det samlede mågeudbytte, hvilket var lidt over gennemsnittet (8%) af de foregående år (Tabel 2). I det månedsvise mågeudbytte varierede svartbagens andel mellem 4% og 14% (Fig. 44).

Svartbag blev nedlagt i kystnære områder overalt i landet, men der indkom lidt flere vinger fra det Københavnske område end fra andre egne.

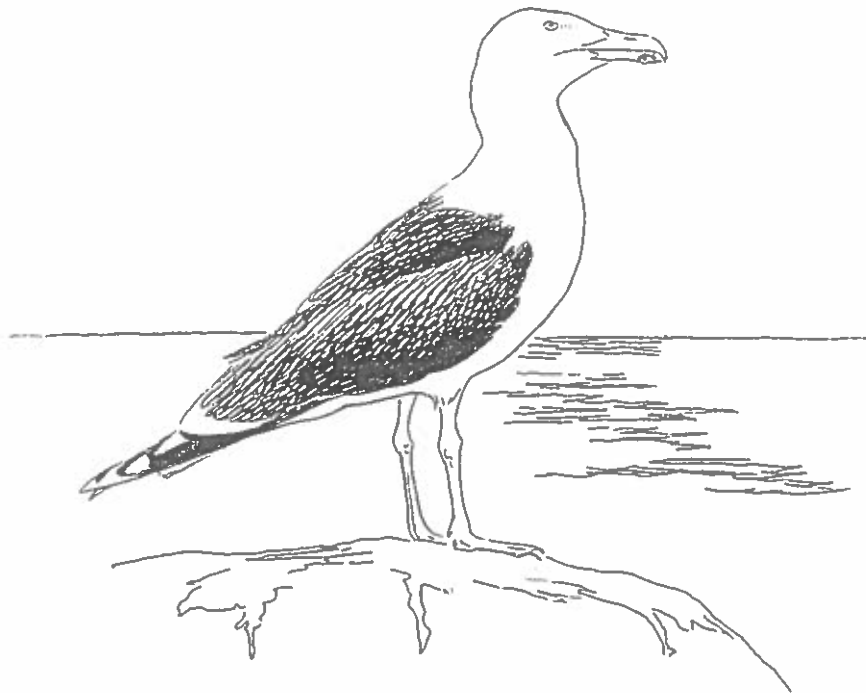
De fleste vinger stammede fra fugle, der var skudt i oktober (37%).

3.5.5 Sildemåge (*Larus fuscus*) Lesser Black-backed Gull

N : 8
E : 4
F : 4

Sildemåge er i jagtlig henseende uden betydning, dels fordi arten optræder fåtalligt, dels fordi dens efterårstræk ligger så tidligt, at der kun er ganske få tilbage i Danmark, når jagten begynder 1. september.

Fra jagtsæsonen 1991/92 indsendtes 8 vinger; 4 var fra ungfugle, 1 var 1½ år og 3 var 3½ år eller ældre.

4 Referencer

Clausager, I. (1987): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1986/87 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1986/87 in Denmark. 31 p. - Rapport nr. 13 fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1988): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1987/88 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1987/88 in Denmark. 32 p. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1989): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1988/89 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1988/89 in Denmark. 39 p. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1990): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1989/90 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1989/90 in Denmark. 39 p. - Rapport fra DMU, nr. 1. Miljøministeriet. Danmarks Miljøundersøgelser. Afd. for Flora- og Faunaøkologi.

Clausager, I. (1991): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1990/91 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1990/91 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 31.

Danmarks Miljøundersøgelser

Danmarks Miljøundersøgelser - DMU - er en forskningsinstitution i Miljøministeriet. DMU's opgaver omfatter forskning, overvågning og faglig rådgivning inden for natur og miljø.

Henvendelser kan rettes til:

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Direktion og Sekretariat</i>
Postboks 358	<i>Forsknings- og Udviklingssekretariat</i>
Frederiksborgvej 399	<i>Afd. for Forureningskilder og</i>
4000 Roskilde	<i>Luftforurening</i>
	<i>Afd. for Havmiljø og Mikrobiologi</i>
Tlf. 46 30 12 00	<i>Afd. for Miljøkemi</i>
Fax 46 30 11 14	<i>Afd. for Systemanalyse</i>

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Afd. for Ferskvandsøkologi</i>
Postboks 314	<i>Afd. for Terrestrisk Økologi</i>
Vejlsøvej 25	
8600 Silkeborg	

Tlf. 89 20 14 00
Fax 89 20 14 14

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Afd. for Flora- og Faunaøkologi</i>
Grenåvej 12, Kalø	
8410 Rønde	

Tlf. 89 20 14 00
Fax 89 20 15 14

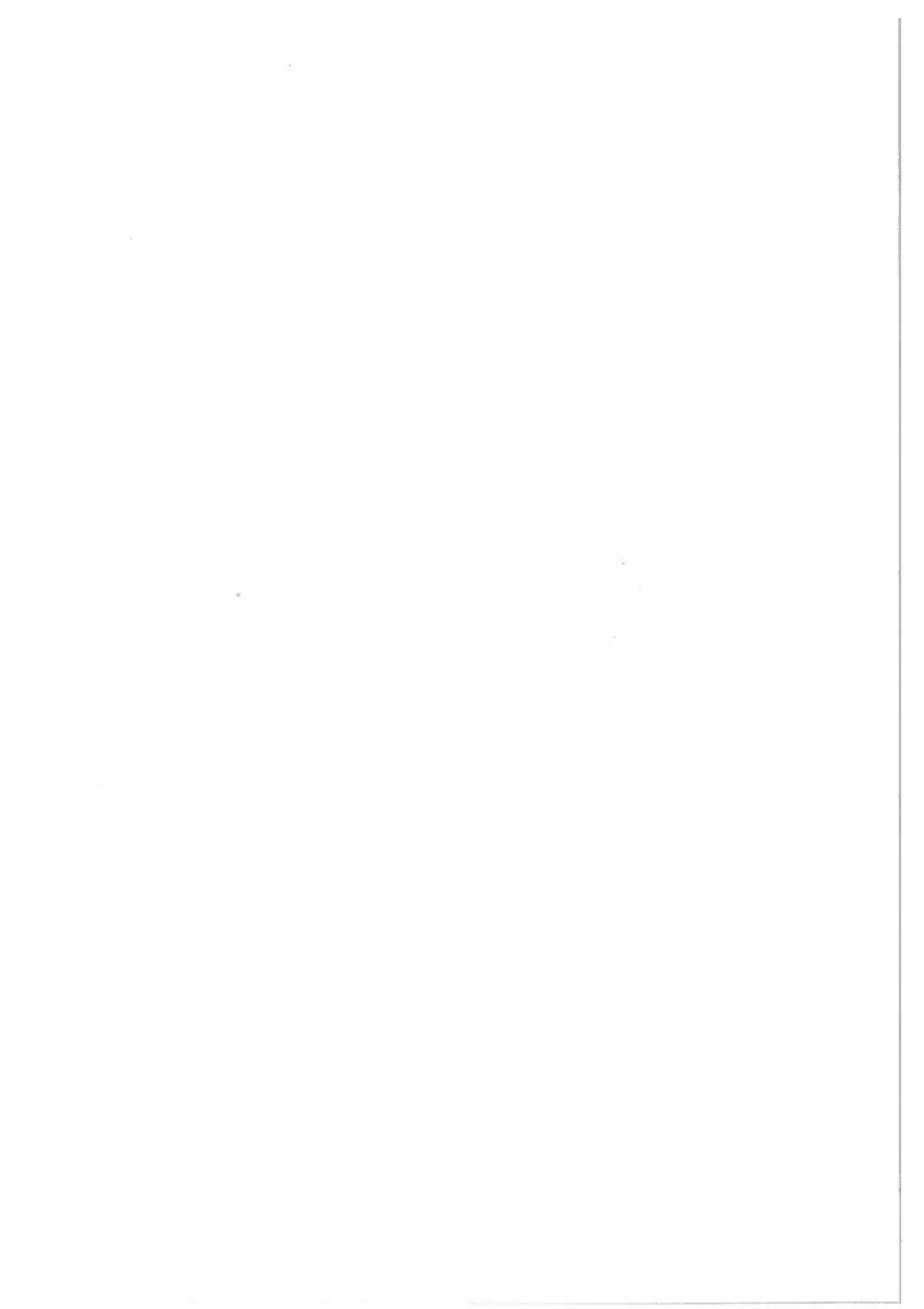
Publikationer:

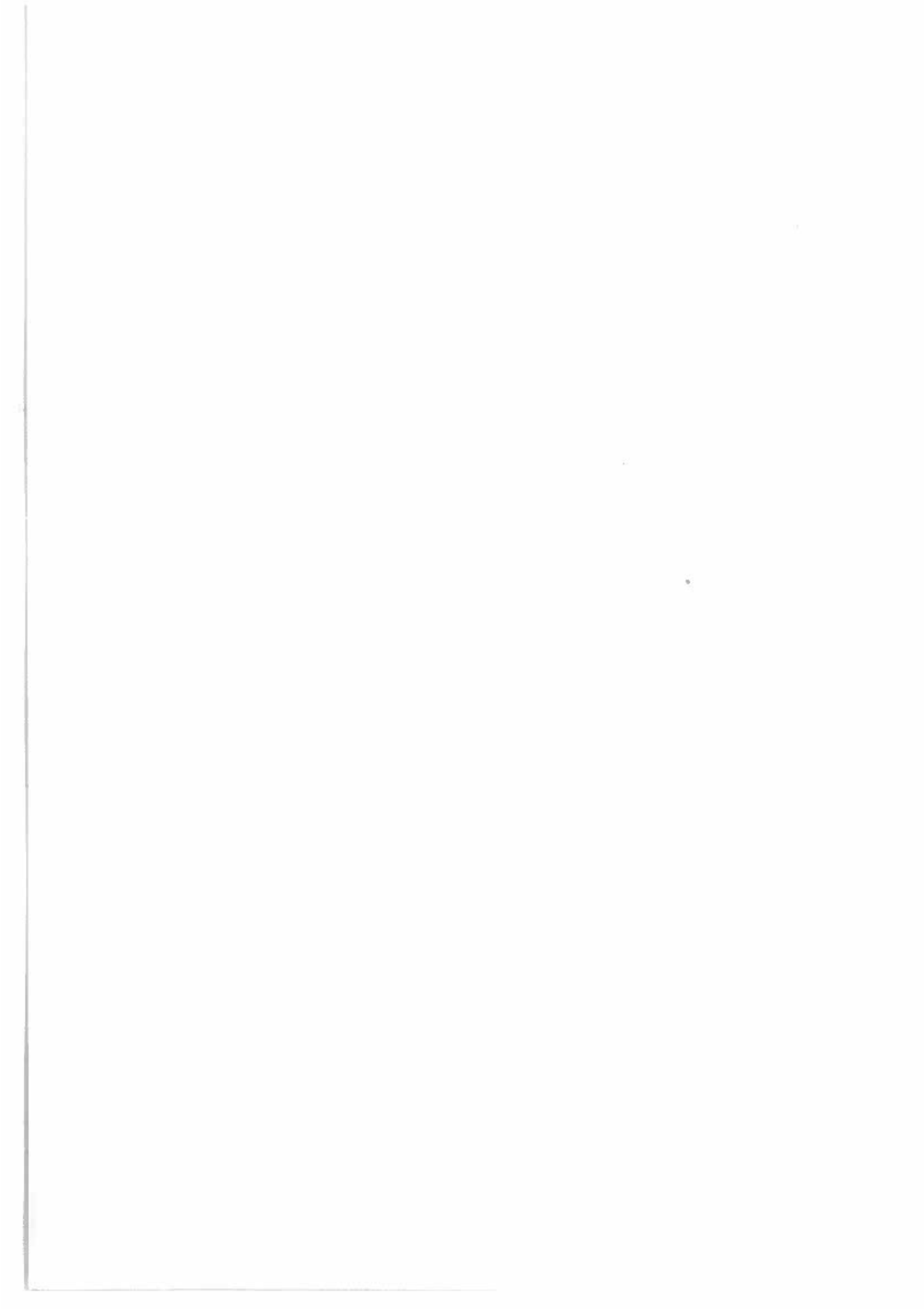
DMU udgiver faglige rapporter, tekniske anvisninger, særtryk af videnskabelige og faglige artikler, Danish Review of Game Biology samt årsberetninger.

I årsberetningen findes en oversigt over det pågældende års publikationer. Årsberetning samt en opdateret oversigt over årets publikationer fås ved henvendelse til telefon: 46 30 12 00.

Vingeindsamling fra jagtseizoenen 1991/92 i Danmark

ISBN 87-7772-407-1
ISSN 0905-815X

